

ZE LETOS POD STREHO!

Za novomeškim pokopališčem v Ločni že nekaj dni orjejo buldozerji. Na tem mestu bo namreč nov gasilski dom lani ustanovljenega okrajnega gasilskega voda. Gradnjo finansira ObLO v Novem mestu. Kot smo zvedeli na ObLO, bodo stavbo zgradili že letos, uporabna pa bo šele prihodnje leto.

Hkrati z gradnjo tega nujnega gasilskega objekta bodo uredili cesto in napravili park za postajanje gasilskih avtomobilov.

Gas mi ljonov

»Ogromna senca vojne še vedno pada na naš planet, vzbuja budnost in enotnost naših miroljubnih akcij, mednarodno humanitarno vizijo in naše težnje po koeksistenci, ki ni izpisane samo na naši zastavi, marveč na praporu milijonov ljudi z vseh celin«

Je v pozdravnem pismu predsedniku Titu, ki se ustanovnega kongresa Zveze združenj borcev NOV v Beogradu zaradi boleznj ni mogel udeležiti, poudarilo okoli 1200 delegatov ZB, ZVVI ter Zvezni rezervni ofi-

V jeseni: 3672 hektarov žitaric

za pogodbeno proizvodnjo v gospodarskem letu 1961/62

Ze zadnjico smo omenili posejane naloge, ki se prav zdajje pred zadrugami, ljudskimi odbori, kmetovalci in političnimi organizacijami: to jesen moramo posejati v okraju v pogodbeni proizvodnji 3.672 hektarov žitaric. Samo 46 ha odpade pri tem na družbeni sektor, v občinah pa bo treba zasejati 3626 ha žita na njivah zasebnih proizvajalcev, od tega:

V Brežicah 415 ha, v Črnomlju 500 ha, v Metliki 432 ha, v Novem mestu 930 ha, v Sevnici 299 ha, v Trebnjem 400 ha in v občini Videm-Krško 650 ha.

V Jugoslaviji bo to jesen posejanih z visokoročnimi vrstami pšenice p.ibl. milijon hektarov (lani: 860.000 ha). Za to so ustvarjeni vsi pogoji: kmetijske zadruge imajo dovolj traktorjev in sejalnic, dovolj pa je na voljo tudi umetnih gnojil in najboljšega semena. Naš delež v zveznem merilu je pri tem le na videz majhen, v resnici pa je pomemben: na vseh parcelah, kjer imamo odlične ali dobre pogoje za pridelovanje pšenice, moramo zagotoviti, da bomo sejali seme italijanke, da bomo zemljo po navodilih strokovnjakov kar najbolje obdelali gnojili s hlevskim in z umetnim gnojem ter po potrebi dognjevali med rastjo. Od slehernega kmeta in zadruga, od vsake občine in okraja je namreč ogromno odvisno, ali bomo v prihod-

bomo tega osnovnega žita pridelali sami dovolj doma in ga začeli tudi izvažati.

Prilagam za jesensko setev gre zato zdaj glavna skrb vseh naštetih činiteljev. Najnujnejše pri tem je, da zadruga hitro sklenejo pogodbe za proizvodnjo v letu 1961-62. Na okrajni zadrugi zvezi v živinorejsko-veterinarskem zavodu in na okrajni kmetijsko-gozdarski zbornici so nam ponovno zatrdili: umetnih gnojil in semenkega žita je letos dovolj na razpolago. Dobili jih bomo, kolikor jih bomo potrebovali, vendarle samo takrat, če jih bomo pravočasno naročili! Zadruga pa prav zdaj naročajo gnojila in seme s

precejšnjim oklevanjem: ne vedo namreč, koliko bodo potrebovale tega in onega, za uspešen potek jesenske setve pa je treba predvsem pravočasno zagotoviti kvalitetna umetna gnojila in najboljše seme. Če zadruga kar najhitreje ne bodo zbrale vseh podatkov o potrebnih količinah gnojil in semen, se nam bo ponovila letošnja pomladanska napaka: manjkalo nam je semen in gnojil! Za žitarice naj bi v letošnji jeseni porabili 3694 ton gnojil, medtem ko bomo v vsem letu 1961 porabili skupno 14.367 ton umetnih gnojil, kar je velik napredek.

Brežiška zadruga je poslala vsem svojim članom pis-

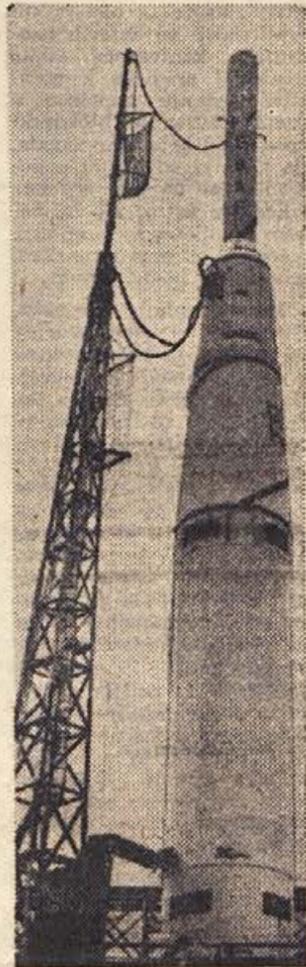
mena obvestila o pogojih za letošnjo kooperacijo in že prizadevno sklepa pogodbe. Kaže, da bo dosegla precej več uspehov s pogodbami kot z odlokom o agrominimumu. V novomeški občini imajo tedni krajevne in vaške sestanke, kjer govorijo o pogojih za pogodbeno pridelovanje žit, hkrati pa dajejo kmetom strokovni pouk. Posebno dober sestanek je bil v Smolenji vasi. V Topliški dolini so se pogovorili o pogodbenem pridelovanju na nedavnih zborih volivcev, prav tako na območju kmetijske zadruga v Črnomlju. V Beli krajini je precej zanimanja za pogoje letošnje pogodbeno proizvodnje.

Skupnost želi nagraditi prizadevanje za čimvečji pridelok pšenice; država j odobrila 3 dinarje posebne premije za vsak kilogram žita. S tem bodo organizatorji setve lahko krili stroške, ki jih imajo, lahko pa bodo tudi delno povisali odkupno ceno. Vse to je hkrati z ugodnostmi, ki jih nudijo zadruga svojim pogodbenikom velika spodbuda, da bomo načrt jesenske setve v celoti izpolnili in dosegli prihodnje leto spet rekordno žetev.

Tudi za Črnomelj: ATC z 200 številkami!

V zvezi s pripravami za sobotno in nedeljsko srečanje borcev-poštarjev v Črnomlju smo zvedeli, da prijetno novico, ki bo prav gotovo zelo razveselila Belokranjce:

kollektiv PTT podjetij v Sloveniji so sklenili, da bodo zbrali sredstva, s katerimi bodo v teku leta 1962 montirali v Črnomlju novo avtomatsko telefonsko centralo za 200 števil. Prebivalci Črnomlja in Bele krajine bodo tovarilko darilo nekdanjih borcev-poštarjev in njihovih sedanjih kolektivov prav gotovo toplo pozdravili, saj so danes hitre poštne zveze ter usluge z modernimi tehničnimi pripomočki ne samo sodobna, temveč hkrati tudi nujno potrebna osnova za nadaljnji gospodarski razvoj.

70 metrov visoka raketa »velikanka« je ponesla sovjetsko vesoljsko ladjo »Vzhod 2« z majorjem Titovom na 25-urni »sprehod« po prostranstvu okrog Zemlje. Ves svet je onemel ob izrednem napredku sovjetske znanosti in tehnike ter pogumu ruskih kozmonavtov. Zdal poročajo Amerikanci, da so v Cape Canaveralu že postavili raketo »Atlas«, v kateri je kabina »Mercury«. Čez nekaj tednov jo bo odnesla na pot okoli Zemlje brez ljudi in živih bitij, pozneje pa bodo na tako pot poslali še kabine s šimpanzom, nato pa tudi s človekom. Okrog leta 1970, tako pravijo Amerikanci, bodo poslali vesoljsko ladjo na Luno. Sovjeti predvidevajo tak polet seveda že prej, saj so zdaj ponovno dokazali, da prvi prestopajo prag vesolja. — Več o tem še na 6. strani današnje številke. Na sliki: ena izmed kandidatk za sprehod po vesolju...

Naša 595. številka

Kar smo napovedali lani 29. decembra, letos 12. januarja pa popravili in se umaknili »na staro«, je danes pred vami: naša 595. številka v novi obleki in novi obliki. Šele zdaj so v tiskarni »DELO« v Ljubljani pognali oba dela sodobnega, velikega rotacijskega stroja, na katerem smo večeraj zvečer natisnili 17.000 izvodov naše letošnje 33. številke, ki je hkrati tudi 595. številka, odkar je začel Dolenjski list 17. februarja 1950 izhajati. Stara rotacija, ki je skoraj pol stoletja zvesto služila tiskarjem, se je umaknila sodobnejšemu stroju. Njegov izdelavek: imate danes v rokah. Odločili smo se za polovičen format dnevnika DELO, ker se nam je zdela, da bo ta oblika za tečnik primernejša. Kaj zmore novi stroj, vidite že danes: »glava« Dolenjskega lista bo posledje stalno v zeleni barvi, stroj pa lahko tiska hkrati 4 barve! No, tako razkošni seveda ne bomo, saj bi bilo to le predrago, za naše skromne razmere. Zaradi dopustov in varčevanja bomo ta in prihodnji mesec izhajali povprečno na 8 straneh novega formata, kasneje pa stalno na 12, večjih tudi na 16 in več straneh. Potrudili se bomo, da boste z domačim tednikom posledje še bolj zadovoljni. Sami boste sproti ocenjevali napredek ali zastoj lista, pri čemer moramo seveda podčrtati, da je nadaljnje izboljšanje vsebine in celotne notranje podobe časnika v veliki meri odvisno tudi od vseh bralcev, dopisnikov in drugih sodelavcev. Nova oblika lista terja od nas malce drugačno tehnično urejevanje, spreminjati pa smo tudi vrstni red nekaterih rubrik. Nekaj sprememb bomo uveljavili še v jeseni, ko bomo prešli na stalnih 12 strani. Hvaležni vam bomo za nasvete in želje, ki jih imate glede nove oblike in vsebine našega tednika.

V začetku bo, kakor povsod, tudi s prehodom na novi format Dolenjskega lista nekaj težav. Prosimo vas, da jih z razumevanjem upoštevate, medtem ko se bosta uredništvo in uprava tednika kar najbolj potrudila, da bo posledje naš domači tednik še uspešnejši glasnik Socialistične zveze delovnega ljudstva skupnosti komun novomeškega okraja!

11. avgusta: 33,8° C!

Letošnje vreme je že marsikomu prekrizalo račune. Zlasti poletje je silno nestanovitno. Imeli pa smo kljub temu nekaj vročih dni. Meteorološka sinoptična postaja v Novem mestu nam je večeraj povedala, da je bilo letos najbolj vroče 11. avgusta ob 14. uri popoldne, ko se je živo srebro dvignilo kar na 33,8 stopinj Celzija.

Prva stavba za PTT promet v okraju

Te dni zaključujejo v novem poštnem posloplju v Črnomlju zadnja dela, v nedeljo dopoldne pa bodo novi dom izročili svojemu namestu. Na slovesnem zborovanju, ki se bo začelo ob 10. uri, bodo nekdanji bori-poštarji počastili 20. obletnico revolucije. Otvoritev prvega poštnega posloplja v okraju, ki je bilo zgrajeno posebej za PTT službo, je nedvomno pomemben dogodek za črnomljsko komun in ves okraj.

Ribničani pripravljajo festival

Od 10. do 17. septembra bodo pripravili v Ribnici na Dol. prvi ribniški festival — prikaz Ribnice in njenih ljudi v preteklih in sedanjih časih. Prvi festival ribniške doline bo letos hkrati največja počastitev 20. obletnice revolucije. Odkrili bodo spomenik padlim borcem in etnografski muzej, nekaj novih obratov in preurejen grad. V gradu bodo uredili tudi letno gledališče in kino, malo kavarno in prostore za

etnografske zbirke. Ribniški festival naj bi postal po zamisli organizatorjev tradicionalna prireditve. Namen letošnjega festivala bo predvsem v do-tojnjem prikazu gospodarskega in kulturnega napredka ribniške komun.

O festivalu v Ribnici bomo obširneje še poročali. Posebno življenje najzahodnejšega dela Dolenjske nas je že od nekdaj zanimalo, zato na festivalu prav gotovo ne bo manjkalo tudi številnih obiskovalcev iz Bele krajine, osrednje Dolenjske in Spodnjega Posavja.

Obrat ISKRE se je dvignil od temeljev

Gradnja Iskrnega obrata v Bršljinu hitro napreduje. Vse kaže, da bodo še letos postavili celotno konstrukcijo in objekt tudi pokrili. Včasih slabo vreme ovira delo, vendar na gradbišču zatrujejo, da poteka gradnja s tako hitrostjo, kakršno so predvideli.

VREME

OD 17.—27. AVGUSTA
Približno do 21. avgusta nestalno s pogostimi padavinami, po 21. avgustu pa pretežno lepo vreme, le okrog 26. avg. se pričakujejo kratkotrajne padavine.

nosom povedala ena prvih obiralk hmelja preteklo sredo dopoldne ob cesti proti Vranoviču. Tudi letos je hmelj v Beli krajini dozorel prej kot v Savinjski dolini; trgati so ga začeli 10. avgusta, v Srebrničah 12. avgusta, v ponedeljek pa že skoraj povsod v okraju. Iz Sevnice poroča kmetijska zadruga, da ima letos odlične hmelje, baje enega najboljših v Sloveniji, česar smo lahko seveda samo veselili!

Pozornost velja

Beogradu

Najnovější dogodki, posebno v Berlinu, pa tudi drugje po svetu, naravnost vpeljejo po konferenci izvenblokovskih držav. Ta konferenca ne bo prišla nič prezgodaj. Človek bi skoraj dejal, da je škoda, da ni bila sklicana prej.

Zakaj v zadnjih dneh je bilo slišati nekam presenetljive glasove iz blokovskih vrst, sodeč po katerih beograjska konferenca lahko marsikaj prispeva k ublažitvi sedanje napetosti v svetu. Očitno je blokovski spor zašel že v tako zagato, da tisti, ki so v njej neposredno, ne najdejo pravega izhoda in se ozirajo po nekem pametnem predlogu, treznem in nepristranskem nasvetu in modri besedi.

Mnogo vidnih osebnosti, ča opisnih komentatorjev in drugih je v zadnjih dneh povedalo mnenje o beograjski konferenci. Beograjska konferenca je pravzaprav konferenca upanja človeštva. Iskreno želimo popoln uspeh konferenci. Svet danes čaka na pobudo za ohranitev miru in zakaj ne bi tega storile izvenblokovske države? Svet trepeče zaradi političnega in gospodarskega tekmovanja dveh blokov in dobrodošel je vsak trezen korak k ublažitvi napetosti in podobne izjave so dokaz čedalje večjega zanimanja svetovne javnosti za konferenco in čedalje trdnjeje zavesti, kaj konferenca pravzaprav pomeni v sedanjem težavnem položaju na svetu.

Medtem prihajajo poročila o prijavah posameznih držav in o tem, kdo bo vodil posamezne delegacije v Beogradu. Med drugim so sporočili, da bo indijsko delegacijo vodil premier Nehru, indonezijsko predsednik Sukarno, sudansko predsednik vrhovnega vojaškega sveta Sudana general Abud, nepalsko kralj Mahendra, afganistansko ministrski predsednik somalijsko predsednik republike, gansko skoraj gotovo predsednik dr. Kwame Nkrumah, delegacijo ZAR najbrž sam predsednik Naser in tako dalje.

Beograjska konferenca bo potemtakem res konferenca izvenblokovskih držav -a- razvijaj ravnih. Njen pomen se v svetu že na splošno priznava celo tisti, ki to konferenco napadajo s povsem blokovskih pozicij. Pri tem je zanimivo, da so se v napadih znašli dejansko na

Istem stališču sicer popolnoma različni elementi iz nasprotnih blokov. Če jim konferenca prav zaradi blokovske omejenosti in sebičnih interesov ni všeč. Tako so se znašli na istem stališču krogi blizu newyorške družbe "International Latex Corporation", ki izdaja ogromne vsote denarja za cele stolpce reklame protikomunistične in protikomunistične vsebine v najbolj dragih ameriških časopisih, in krogi blizu albanske vlade, ki se tudi odlikujejo z blatenjem in napačanjem Jugoslavije. Ameriška družba je v svojem oglasu v "Washington Postu" "modro" označila izvenblokovsko politiko kot "komunistično taktiko ustvarjanja zmede" - seveda po načelu "Kdor ni z nami je proti nam." Krogi pri albanski vladi pa so po časopisu "Zeri" i populit- izrekli "modrost", da gre za "neutralsnost po naročilu", seveda v korist zahodnih imperialistov. Od ljudi, ki trdijo, da je Jugoslavija skuopal z Grčijo kot članico Atlantskega pakta in ameriško floto na Sredozemlju pripravljala napad na Albano, skoraj ni mogoče kaj drugega pričakovati.

Toda ta sovražna stališča so postala razmeroma redka. Pri razumnih ljudeh v svetu je povsod zmagala prepričanje, da beograjska konferenca, prvič, ne pomeni poskus ustanovitvi tretjega blok, in drugič, da beograjska konferenca ne bo služila nobenemu drugemu cilju kot resničnim interesom miru in to svetovnega miru.

V tem smislu je zanimiv odlok iz komentarja britanske radijske postaje BBC, v katerem je rečeno: "V širšem smislu se danes na Zahodu če dalje bolj uveljavlja prepričanje, da se je mogoče izogniti novim nevarnim napetostim, če privolimo v nevezanost novih držav, ne pa da tekmujejo s sovjetskimi blokom za pridobivanjem teh držav v hladni vojni s pogodbnimi. Zgodovina Konga je živ primer, kaj se lahko zgodi in kakšna velikanska nevarnost grozi celo izven meja, če kaka nova država postane popriščje neposrednih notranjih trenj v duhu hladne vojne..."

Tedenški notranjepolitični pregled

V vsej državi se je začela sistematična akcija organov tržne inšpekcije za kontrolo kakovosti sadja in zelenjave v prodaji. S temi ukrepi naj bi zagotovili uvedbo jugoslovanskih meril za kakovost sadja in zelenjave, ki so že nekaj let v veljavi, pa jih vendar ne spoštujejo ne pridelovalci ne trgovina. Nasprotno: pogostni so primeri, da skušajo pridelovalci in trgovina izigrati predpise in prodajati manj kvalitetno sadje oziroma zelenjavo po cenah, ki bi po pravici ustrezale boljši kakovosti pridelkov. Le redkokje smo videli trgovine, ki bi prodajale sortirano sadje in zelenjavo. Potrošnik, ki bi bil pripravljen odrediti nekaj dinarjev več za boljše sadje, pogosto sploh ni imel te možnosti, temveč je moral kupiti pač to, kar mu je bilo na voljo: nesortirano blago, zdravo in nagnito - po enotni ceni. Ako je imel srečo, je dobil boljše sadje, lahko pa se mu je tudi primerilo, da je dobil pol gnilega, ne da bi zavoljo tega plačal vsaj dinar manj. Zgodilo se je tudi, da je "boljša" stranka dobila sortirano blago, toda ne po višjih cenah temveč na račun potrošnika, ki je moral dobiti zato pokvarjeno sadje ali zelenjavo. Takih primerov je tudi v našem okraju kar precej.

Tržne inšpekcije po vsej državi so izvedle že več akcij. Te so pomagale ugotoviti, da je že skrajni čas prisiliti pridelovalce in trgovino, da bodo prodajali samo kvalitetne pridelke. V Beogradu so morali zavreči nekaj vagonov sadja, ker so ga prevažali v vagonih,

v katerih so bila prej umetna gnojila. V drugi akciji tržnih inšpekcij so po vsej državi izločili iz prodaje za 10 milijonov dinarjev sadja in zelenjave, ker nista ustrezala jugoslovanskim merilom za kakovost sadja in zelenjave. Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj so pokazali inšpekcijski pregledi pri pridelovalcih in v trgovinah novomeškega okraja!

Take razmere so narekovale, da je zvezni tržni inšpektor izdal sklep o obveznem spoštovanju predpisov o kakovosti sadja in zelenjave in obvezno navodilo o izvajanju kon-

ZA BOLJŠO KAKOVOST SADIJA IN ZELENJAVE

trole, ki ga morajo upoštevati tržni inšpektorji v republikah in občinah. Spričo tega je pričakovati, da se bo v vsej državi povečala bučnost tržnih inšpekcij, ki bodo morale biti strožje pri pregledih in vsako kršitev predpisov takoj naznaniti javnemu tožilstvu. Upravičeno tudi pričakujemo, da bodo trgovine naposled te začele prodajati sortirano blago v petih kategorijah, kakor to velevalo predpisi. Vendar je potrebno da pri tem ne sodelujejo samo tržni inšpektorji temveč tudi ostali državljani. Potrošniki morajo vztrajati, da jim trgovina ponudi sortirano blago v petih kategorijah.

Zunanjepolitični tedenski pregled

Sper se ni mogoče izogniti dejstvu, da je Berlin še vedno v ospredju svetovnega zanimanja. Še več konec prejšnjega tedna je nastal nov činitelj, ki je ponovno zaostрил položaj v tem mestu.

Vlada Nemške demokratične republike (NDR) je objavila sporočilo članice Varšavskega pakta (protitež Atlantskemu paktu na Zahodu), v katerem članice izjavljajo, da zahodne države izkoriščajo Berlin za rovarjenje proti NDR in hkrati zahtevajo od NDR, naj stori potrebne korake za nadzorstvo nad mejo z zahodnim Berlinom. To zahtevo je v celoti podprla tudi sovjetska vlada (tudi članica Varšavskega pakta), ki je v soglasju z drugimi članicami Varšavskega pakta poslala zahodnim državam predloge o sklenitvi mirovne pogodbe z obema nemškima državama in o položaju Berlina kot svobodnega demilitariziranega mesta.

Kakšne posledice je v praksi imela ta zahteva? Znano je, da je bil doslej prehod iz zahodnih sektorjev Berlina v vzhodni in obratno prost. Številni državljani NDR, živčji v vzhodnem delu Berlina, so celo redno hodili na delo v zahodne sektorje. Tega prometa doslej ni nihče motil.

Razumljivo je, da je večina tistih ljudi, ki iz tega ali onega razloga niso hoteli več ostati v NDR ali v Zvezni republiki Nemčiji, bežala skozi to odprto bodišo na Zahod ali na Vzhod. Toda številke govorijo, da je bilo več beguncev v zahodni smeri, to je beguncev, ki so prihajali iz NDR.

V zadnjem času se je tudi precej poslabšal gospodarski položaj v NDR. Nekatere panoge gospo-

darstva niso izpolnile plana, začelo je primanjkovati hrane, posebno masla in drugih maščob, tako da so bila vzhodnonemška oblastva prisiljena uvesti dejansko racionalizacijo. To so storila tako, da so predpisala obvezno registracijo potrošnikov v določeni trgovini.

Hkrati se je z izjavami premiera Hruščeva, da bo ZSSR še letos podpisala mirovno pogodbo z Nemčijo, in izjavami zahodnih odgovornih državnikov, da si ne dajo odvzeti pravice v Berlinu, lotila ljudi na pol vojna psihoza in reka

Zaprte berlinske meje

beguncev iz NDR na Zahod je nevarno narasla. Vsa ta reka beguncev se je v zadnjih tednih pretežno stekala skozi Berlin, saj je drugod meja med obema Nemčijama dobro zastražena.

Seveda je Zahod ta pojav izkoriščal za propagando proti NDR in Vzhodu, medtem ko je vzhodnonemška propaganda obsodila ta pojav kot »trgovino z ljudmi«, »snubljenje ljudi po zahodnih vohunskih organizacijah« in podobno. In res je mogoče ta odtok ljudi skozi Berlin primerjati z resno krvavitvijo človeškega organizma. Zakaj bežali niso toliko stari ljudje kot mladi in srednja generacija; med njimi je bilo dosti inteligence, strokovnjakov, obrtnikov in drugih.

Vzhodnonemška vlada se je resnično znašla pred težavnim problemom. Ne da bi se spuščali v

vse razloge, ki so privedli begunce do tega, da so šli na takó negotovo in tvegano pot, in ne da bi mogli verjeti, da gre prav v vseh primerih za »trgovino z ljudmi« ali za »vohunsko snubljenje«, drži, da je morala vzhodnonemška vlada v pomanjkanju učinkovitega političnega in ekonomskega zdravila seči po najmanj priljubljenem ukrepu, ki je dejansko administrativen ukrep.

Z druge strani je bonnska vlada izkoristila ta ukrep vzhodnonemških oblasti, da bi še bolj zaostřila odnese med Vzhodom in Zahodom.

Bonn zahteva zdaj od svojih zahodnih zaveznikov, predvsem od ZDA, naj store »najnernejše korake« proti »grobi kršitvi četvernega statusa Berlina«. Toda medtem ko se vse zahodne države - ZDA, Velika Britanija in Francija - uradno strinjajo, da je najnovjši vzhodnonemški ukrep »kršitev četvernega statusa Berlina«, se Velika Britanija nikakor neče pridružiti zahtevi Bonna po »najnernejših korakih«.

Položaj v Berlinu se je zaradi vsega tega in še številnih drugih činiteljev ponovno zaostřil. To nikakor ne bo koristilo pripravam za pogajanja med Vzhodom in Zahodom o Berlinu in Nemčiji, ki jih zadnje dni napovedujejo. Upati je, da bo zmagal zdrav razum in da odgovorni državniki na obeh straneh ne bodo nasledili zahtevam skrajnežev.

Sevnica: vsi so za italijanko

Prejšnji četrtek so v Sevnici na seji občinskega odbora SZDL razpravljali o uredništvu proizvodnih planov pri čemer so ugotovili, da je občina dosegla v I. polletju 43,1% celotnega letnega dohodka, 50,1 odst. družbenega bruto proizvoda in 45,5 odst. narodnega dohodka. Osnovne podatke ObLO so podrobneje razčlenili in posebej ugotovili za posamezna podjetja, kako uredničujejo plan. Posebno lepe uspehe so dosegli v I. polletju kolektivni Kopitarne, Mizarске zadruge, Konfekcije "Lisca" ter nekatera gostinska podjetja Velike težave ima rudnik v Krmelju (zaloge in zmanjševanje proizvodnje) in Jugotanin. Od predvidenih investicij so v prvem polletju porabili samo 28,7 odst. od tega predvsem lastna sredstva. Odborniki so na seji ostro kritizirali nezdrave pojave v gostinstvu, ki bi bilo lahko veliko boljše kot je, tudi s

sedanjim številom kadrov in s sredstvi, s katerimi razpolaga. Ostra kritika se je razvila tudi na račun slabe preskrbe Sevnice in njenege delavstva s sadjem in zelenjavo. Ugotovili so še, da novi gospodarski sistem ne trpi lenuhov v podjetjih, da pa pri vsem tem v Sevnici sploh ni problema brezposelnosti. Čeprav je prijavljenih za delo na ObLO 260 oseb, zadruaga zaman išče stalne delavce. Kopitarna je odpustila 30. junija 50 pogodbenih sezonskih delavcev, pred dnevi pa jih je hotela 15 spet sprejeti na delo, a je dobila samo tri!

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je pred kratkim ugotovil, da je občini potreben odlok o obveznem gnojenju obdelovalnih površin. Ne pa zgolj doseđani odlok o obveznem gnojenju travnikov. Ze zdaj je precej kmetov, ki trosijo na hektar po 200 do 400 kg umetnih gnojil, taki pa ne potrebu-

jejo nobenega odloka. Letos bodo v občini porabili 1400 ton gnojil, prihodnje leto pa že 2000 ton, kar je ogromen skok naprej za občino. Visokorodna italijanka je po izjavah članov obč. odbora SZDL že povsod pričala kmeta, kaj je naprednejše in boljše. Zaščitnih sredstev in gnojil je dovolj na razpolago, več pa bo treba narediti za sklenitve pogodb o jesenski setvi. Tu čaka zadrugo, ki se je organizacijsko zelo okrepila. Še veliko nalog Zadruga bo morala takoj izdelati plan po proizvodnih okoliših in ga uredniti, pri čemer bodo posebno pomembni področni zadrufni sveti, katere bodo zdaj vodili. Osnovno vodilo pri vseh pripravah za setev pa je: zanimajo nas kmetove obdelovalne površine in kmetina gnojil, ki jih bo porabil, da bi kar največ pridelal. To bo cr sklepanju pogodb najvažnejše.

- Na sedežu OZN v New Yorku potekajo priprave za sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine, ki bo obravnavala tunizijsko-francoski spor zaradi Bizerte. Hkrati se strijo govornice, da bi jesenskemu rednemu zasedanju skupščine utegnili prisostvovati predsednik Kennedy, premier Hruščev in tudi številni poglavarji izvenblokovskih držav.
- Po devetletnem preganjanju in internaciji so kolonialne oblasti v Kenji izpustile iz konfinacije "očeta afriškega nacionalizma" Joma Kenjato. Ker pa je bil Kenjata v zaporu skoraj devet let, se ne bo smel politično udejstvovati, čeprav ga skoraj vsi Afričani v Kenji imajo za svojega glavnega voditelja.
- Prvi namestnik predsednika ministrskega sveta ZSSR Anastas Mikojan je prisel na obisk v Tokio, kjer je odprl sovjetsko trgovinsko razstavo. Razgovorjal se je tudi s japonskim premierom Ikedo in zunanjim ministrom Kossako.
- V Argentini je spet prišlo do poskusa vojaškega upora. Uporniki so se menda polastili nekaj radijskih postaj in v razglasu nastopili proti "vsem tujim ideologijam, ki ogrožajo državno enotnost". Proti večeru pa je upor splahnel in zdaj bodo našlo upornikov postavili pred sodišče.
- Maroške čete bodo odslej sodelovale z alžirskimi uporniki, ki so razmeščeni na maroškem ozemlju, iz maščevanja za francoske napade na maroški meji.
- Čete arabskih držav bodo v začetku septembra zamenjale britanske čete v Kuwaitu. Sporazum v tem smislu sta podpisala generalni sekretar Arabske lige Hasuna in kuwaitski šejk.
- Predsednik zakonite laoske vlade Suvana Fuma je dejal, da morajo biti nevtralisti jedro bodoče koalicije. Resnična nevtralsnost je edina pot, po kateri je mogoče najti izhod iz težavnega položaja te dežele.
- Kotonialne oblasti v Severni Rodoziji so prepovedale dve množični afriški stranki. Policija razganja demoprotestne in uporablja pri tem soladni plin, palice in strelnorožje.

■ Zanimiv dogodek preteklega tedna je bil pristanek prvega potniškega letala DC-6B, lasti novega jugoslovanskega podjetja "Adria avio-promet" iz Ljubljane. Le-to bo poslovalo izključno po naročilu. Letala DC-6B bodo letela večinoma na daljših progah - v Afriko in Azijo. Pomen novega podjetja bo vsestranski: vplivalo bo na povečanje mednarodnega letalskega prometa, pospeševalo bo turizem v inozemstvu in - kar je tudi zelo važno - razbilo bo monopolizem doslej edinega jugoslovanskega letalskega podjetja "JAT". Letala DC-6B bodo, žal, lahko uporabljala za zdaj le tri jugoslovanske letališča: Zagreb, Beograd in Titograd, s katerih lahko vzletijo.

■ Zavod za statistiko je nedolgo tega objavil zanimive podatke o številu zaposlenih v Jugoslaviji. Po zadnjih podatkih je zdaj zaposlenih v družbenem sektorju več kot 3 milijone oseb, od tega samo v industriji 1,2 milijona. Število oseb, ki sočasno zmanjšalo delovnega razmerja, se je občasno zmanjšalo v primeri z začetkom letošnjega leta, in sicer za 70 tisoč, tako da je zdaj minimalno. Med temi je tudi 65 tisoč oseb, ki so komaj končale šolanje in bodo v kratkem v delovnem odnosu.

V družbenem sektorju v Sloveniji je zaposlenih 455 tisoč oseb ali kar tretjina prebivalcev Slovenije. Največ Slovencev je zaposlenih seveda v industriji, in sicer 190 tisoč. V zasebnem sektorju dela le še 18.660 oseb.

PISMA UREDNIŠTVU

Še je poštenost!

Tovariš urednik!
Ko sem pred letom obiskal ženine starše na Senovem, sem se spotoma oglašil v rudniški restavraciji. Mlada natakarica Milica mi je prinesla, kar sem naročil. Ne vem več, kaj je bilo. Ko sem poravnal račun, je vzela denar. Ker ni imela drobiža, me je prosila, naj počakam. Popil sem in odšel, ne da bi se spomnil na ta dolg. Prijazna natakarica pa moje ga odhoda ni opazila. Letos julija sem spet prišel na Senovo. Pri autobusu me je pričakoval ženin oče in, kot je možka navada, sva jo mahnila v že prej omenjeno restavracijo. Poleg piva mi je natakarica prinesla še 300 dinarjev. Ko je videla moj začuden obraz, mi je pojasnila, da mi že eno leto dolguje 500 dinarjev. Tako je poravnala dolg, na katerega sem bil že čisto pozabil. Bil sem prijetno presenečen nad tako poštenostjo.

Zelim, da bi bilo srečniško osebje v vseh naših lokalih tako prijazno in pošteno!

Frido Gradišnik, železarna Store

Bil sem prijetno presenečen

Tovariš urednik!
Bil sem prijetno presenečen, ko sem v melbournskem glasilu »Sun« bral pohvalo o Jugoslaviji, ki jo je izrekel sydneyski župan mr. A. H. Jensen, ko se je vrnil z 28-dnevnega potovanja po Evropi in je bil 11 dni tudi v Jugoslaviji. Izjavil je, da se Australija lahko od socialistične Jugoslavije marsikaj nauči. Povedal je, da je našel tam, čeprav je v Jugoslaviji skoraj vse poddržavljeno in upravljano po zadrugah, med podjetji bolj napeto tekmovanje kot tu, kjer je kapitalistični sistem. Po mojem je to tudi pravilno. Čim večja bo proizvodnja, tem cenejši bodo izdelki. S tem bo narasla kupna moč delavcev in življenjska raven se bo zvišala.

Prosil bi še, če bi list prinašal čimveč kratkih novic in sicer takih, kot je bila na primer tista, da bo letos prišlo na trg 65 tisoč motornih koles znamke »Pretis«. Lahko bi še opisali, koliko kubični so in kakšna je cena; ali pa, da bodo v Litostroju začeli iz-

delovati bagre in podobno. Ker je že tako malo slovenskega tiska tukaj, preberem vse, kar je v listu, zato bi želel veliko dobrih novic o tovarnah, novih podjetjih, kaj izdelujejo, za kakšno ceno in koliko izdelajo. Hočem to povedati, da drugače marsikoga ne morem prepričati, če mu ne preberem iz časopisa.

Melbournski Slovenec

Kje so ostali nakupovalci konj?

Tovariš urednik!
Kmetijska zadruga v Kostanjevici na Krki je v nedeljo, 6. avgusta, z javnimi razglasi obvestila ljudem po vseh krajih: jutri, 7. avgusta, bomo odkupovali konje v Kostanjevici! Iz vseh bližnjih in daljnih krajev so kmetje res prignali svoje konje in tja do 2. ure popoldne v vročini čakali kupce. Teh pa ni bilo od nikoder. Seveda je bilo zaradi tega veliko godrnjanja, češ: »Odkup ste organizirali, kupcev pa ne!«

Dvomim, če je taka potegavščina primerna. Prav bi bilo, da bi se najprej dogovorili s kupci, kajti kmetje na ta način samo zapravljajo dragoceni čas.

Podoben primer je bil naslednjega dne v Cerkljah. Tudi tam ni bilo kupcev, čeprav je kraj znan kot dobro odkupno središče. Prodajalcev je bilo toliko, da so popolnoma napolnili park in prostor. Bilo je kot na semanju dan. Kmetje pa so živali spet odgnali domov. Najbrž drugičkrat ne bodo toliko časa čakali.

Karel Kerin, Podbočje

»Mlatil ne bom in pika!«

Tovariš urednik!
Pred dnevi so kmetje hiteh z mlatvijo. Po vasi je enolično brnela mlatilnica. Tudi pri hiši C. se je 60-letna gospodinja skrbno pripravljala, da bi mlatila. Toda mlatilnice ni bilo.

Gospodinja Marija je partizanska mati. Hčer so ji ubili domači izdajalci, sin je daleč zdoma, mož pa je star in onemogel. Za vsako delo je sama. Ko je šla k Bojancu, ki je pred tem mlatil, vprašati, kda bo lahko omlatila tudi ona, so možje s Krke že napregali konje, da bi mlatilnico

Prepočasi uresničujemo načela novega gospodarskega sistema

27. julija je bil na občinskem ljudskem odboru v Vidmu-Krškem posvet direktorjev, predsednikov delavskih svetov, predsednikov upravnih odborov, predsednikov sindikalnih podružnic in sekretarjev osnovnih organizacij ZK vseh gospodarskih organizacij na področju občine. Razpravljali so o nekaterih aktualnih vprašanjih pri uveljavljanju novega gospodarskega sistema.

V razpravi je bilo poudarjeno, da se prepočasi sprejemajo načela novega gospodarskega sistema, da še ni prišlo do mobilizacije kolektivov kot celote in organov upravljanja za reševanje vsakodnevnih problemov, ki se pojavljajo že v vsaki gospodarski organizaciji. Mnogi nove ekonomske ukrepe podcenjujejo in delajo še precej po starem, v upanju, da se bo že nekako uredilo.

Prav zaradi tega so v posameznih gospodarskih organizacijah velike težave v poslovanju, v nagrajevanju, v investicijski izgradnji, obratnih sredstvih, v utrjevanju organov upravljanja itd.

Ti problemi silijo gospodarske organizacije, da pritisakajo na občino in preko nje iščejo možnosti za reševanje svojih problemov, ne upoštevajo pa, da so ti ekonomski ukrepi in novi gospodarski sistem postavili tudi komuno v drugačen po-

ložaj in v odvisnost od do- brega in smotrnega gospodarjenja v vseh gospodarskih organizacijah.

Komuni ni vseeno, kako gospodarijo v podjetjih, kako poteka proizvodnja, kako se delijo sredstva, čeprav komuna nima možnosti, da bi o tem konkretno sama ukrepala. Zanima jo tudi, kako se krepijo organi upravljanja, čeprav zahteva novi gospodarski sistem sodelovanje vseh članov kolektiva pri upravljanju podjetja, zahteva mobilizacijo vseh sil in decentralizacijo upravljanja, da bi tako omogočili vsem članom kolektiva sodelovanje v upravljanju.

Razprava je pokazala, da se gospodarske organizacije ne poglabljajo v ta načela in da jih problematika v podjetju prehiteva, ker ni moč več po starem poslovati v novih pogojih. Zaradi tega nastajajo v posameznih gospodarskih organizacijah trenja med vodstvi podjetij in organi upravljanja, ker vodstva niso spremenila metode dela, kolektiv pa zaradi nepoučenosti godrnja.

Analiza kaže, da se ekonomske enote snujejo prepočasi, da je vse premalo analizirano, ki so osnova za reorganizacijo upravljanja in za formiranje ekonomskih enot.

Prav tako v podjetjih prepočasi sestavljajo pravilnike o razdeljevanju čistega dohodka ter osebnih dohodkov. Ti pravilniki bi morali biti gotovi do konca leta. Ker pa je poprej potrebnih precej priprav, razprav, strokovnih obdelav, jih bo nemogoče sprejeti v tem roku, če ne bodo že prej razpravljali o tem v kolektivih.

Razprava je pokazala, da so sedanja merila za nagrajevanje zelo različna in se vse preveč naslanjajo na finančni učinek, premalo pa na obseg proizvodnje. V nekaterih podjetjih trdijo, da imajo nagrajevanje po učinku, izplačujejo pa še vedno le majhen del dohodkov po učinku (giblivi del plače), večidel pa po tarifni postavki, čeprav se je ta sistem že preživel. Osnova novega gospodarskega sistema je: čim večji del dohodkov po delovnem učinku. Po možnosti naj bi povsod čimprej uvedli donodke, ki bi bili v celoti gibljivi in odvisni od delovnega učinka.

Vse to narekuje pospešene priprave za formiranje ekonomskih enot in bistrejše odkrivanje notranjih rezerv v gospodarskih organizacijah. Praksa je pokazala, da se delavski svetli še niso povsem znašli v novih pogojih

in da se vse premalo ukvarjajo s splošno problematiko podjetja, z odkrivanjem notranjih rezerv in s perspektivo razvoja podjetja.

Da je res tako, kaže dejstvo, da v večini podjetij še niso skušali ugotoviti rezerv in še močno sllijo v investicije, čeprav novi gospodarski sistem predvideva njihovo zmanjšanje, povečanje realne vrednosti dinarja in izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Na tem posvetu so se oglašali predvsem predstavniki manjših obrtnih podjetij in iznašali svoje težave. Nimajo dovolj strokovnjakov za študij problematike in sestavljanje predpisov o delitvi sredstev na sklade in osebne dohodke, obrtna zbornica pa jim ne nudi nobene pomoči, čeprav plačujejo visoko članarino. Predstavniki teh podjetij so zahtevali pomoč obrtnih zbornic, sicer ne bodo več plačevali članarino.

Mnogo več bo treba delati z ljudmi v podjetjih, spremeniti bo treba odnos vodilnih uslužbencev do delavcev in posvetiti mnogo pozornosti kadrovskemu vprašanju. Delavski svetli sicer razpravljajo o vseh mogočih problemih, zelo malo pa o kadrovskih vprašanjih.

Stane Nunčič

ŠKOCJAN: dokle š še tako?

Povečana kmetijska proizvodnja v minulih letih in razvoj kmetijstva nasploh sta pokazala potrebo po reorganizaciji kmetijskih zadrug. Tako so tudi v novomeškem okraju letos številne kmetijske zadruge, raztresene po raznih manjših krajih in vaseh, združili v gospodarsko in organizacijsko močnejše enote. Ze sedanje izkušnje so dokazale, da je bila združitev potrebna in koristna. Zlasti lepe uspehe so dosegle zadruge v Brežicah, Crnomlju, Kostanjevici in drugod.

Toda lokrat ne bi govorili o uspehih. Pomudimo se raje pri zadrugah, ki prednost večje gospodarske enote v kmetijstvu nočejo videti. Tak primer je v Škocjanu. Tu se že dobre pol leta prerekuje za sedež nove, združene zadruge. Utemeljeno priporočilo združnih in občinskih organov predvideva, NAJ BI SE ŠKOCJANSKA ZADRUGA ZDRUŽILA S SENTJERNEJSKO. Področje obeh zadrug predstavlja gospodarsko in geografsko zaokroženo celoto, ki je primerna za razvoj živinoreje oziroma prašičereje. Skupna skrb obeh zadrug je melioracija Krke in pritokov. Gozdni kataster je enoten za področje obeh zadrug. Skratka, združitev je utemeljena in

upravičena. Tako menita tudi kolektiva obeh zadrug, le zadrugi svet ali bolje rečeno, večina individualnih proizvajalcev v zadrugnem svetu kmetijske zadruge Škocjan je prot združitvi s KZ Sentjerne. V isti sapi pa so za združitev s KZ Novo mesto, kar pa ni priporočljivo zaradi različne proizvodnje na področju novomeške zadruge na eni in zaradi prebsežnosti te zadruge na drugi strani. Področje novomeške zadruge namreč že zdaj zajema 135 vasi in ima okoli 5 tisoč ha obdelovalne zemlje.

Po drugi varianti so tudi v Škocjanu za združitev s Sentjernejem, vendar bi v tem primeru moral biti sedež v Škocjanu. To pa spet ni utemeljeno, ker ima Sentjerne boljše prometne zveze in komunikacije nasploh. Očitno gre torej za ugled dveh vasi. Kam jih bo to pripeljalo, za zdaj še ne moremo reči. Dejstvo pa je, da imajo v Škocjanu težave zaradi odplačevanja anuitet za hmeljske nasade in sušnilno, pa tudi kadrovske KZ ni dovolj zasledena. Načrt pogodbeno proizvodnje je do konca maja uresničila v rastlinski proizvodnji 30-odstotno, v živalski proizvodnji pa komaj 16-odstotno itd.

Človek si težko predstavlja, da še danes v širokem komunalnem sistemu in decentralizaciji upravljanja ponekod prevladuje stara nazadnjaška miselnost, ki temelji predvsem na starih političnih sporih med posameznimi vasi. Zanimivo bi bilo vedeti, kako si ti člani zadrugnega sveta v škočjanski zadrugi zamisljajo napredek svoje zadruge in kraja samega. Tako gledanje jih bo prej ogubilo, kot pa rodilo sadove. Pred nami je jesenska zaseda. Prav bi bilo, da bi se zadrugniki v Škocjanu temeljito pomenili o setvi in sploh o uresničevanju družbenega načrta, kot pa, da se trapijo z vprašanjem, kje naj bo sedež združene zadruge. Prepričani smo, da se jim bo pravda za tako imenovano oslovo senco še krepko maščevala.

■ Ljubljanska tobačna tovarna je povečala proizvodnjo nekaterih vrst cigaret. Letošnja proizvodnja se je v primerjavi z lanskima za posamezne vrste cigaret povečala takole: »Zeta« za 14 odstotkov, »Ibar« 19, »Velebit« 18, »Morava« 46, »Filter 65« pa kar za 93 odstotkov. Letos so izdelali tudi milijon 281 tisoč mentoliziranih cigaret »Nord«.

Nov način gospodarjenja z gozdovi

Preden bomo pričeli z goloseki, bodo morali strokovnjaki ugotoviti kakovost zemlje. Če je zemljišče primerno za kmetijsko obdelavo, bomo gozd izkrcili. To pomeni, da bomo vse drevice posekali in nato odstranili še korenine in panje ter površino preorali. Tako pripravljena zemlja je sposobna za kmetijsko obdelavo ali pa za kombinirani gozdno-kmetijski nasad. Previdnost je potrebna zato, ker so dela za izkrcenje gozdne površine mnogo dražja kot samo goloseki.

STOTISOČI KUBIKOV

Vsebinsko velikega načrta smo že spoznali. Oglejmo si zdaj še nekaj števil, ki nam bodo najbolj zgovorno povedale, kaj bomo z novim načinom gospodarjenja v gozdovih dosegli. Doslej je bilo na 1 ha

gozdnih površin pri nas povprečno 128 m³ lesa, skupaj v vseh gozdovih pa blizu 15 milijonov m³ lesa. Z ukrepi, o katerih smo govorili, bomo lesno zalogo na teh površinah povečali tako, da bo na vsakem hektaru gozda 250 do 300 m³ lesa. Z drugim besedami: prizadevali si bomo, da bi dosegli normalno lesno zalogo v gozdovih. Redni posek bo v razdobju 1961 do 1965 zajel vsako leto povprečno po 289 tisoč m³ lesa (65 tisoč m³ iglavcev in 224 tisoč m³ listavcev.). Do leta 1965 se bo redni posek v gozdovih zmanjšal za približno 14 odstotkov, lesna zaloga v gozdovih pa se bo povečala za približno 200 tisoč m³ ali za 1,5 odst.

lilo vprašanje: kako bo pa zdaj, ko bomo posek zmanjšali, saj vendar že les ni bilo dovolj lesa? Navzlic temu bo šlo brez večjih težav. Goloseki na 5 tisoč ha gozdnih površin bodo v razdobju 1961 do 1965 dali vsako leto povprečno po 59 tisoč m³ lesa, največ listavcev. Skupaj z rednim posekom, ki bo resda manjši, bomo zato posekali vsako leto 348 tisoč m³ lesa, kar bo dovolj za vse potrebe. Blagovna proizvodnja v naših gozdovih pa se bo do leta 1965 na račun umnega gospodarjenja povečala za 31 odstotkov in dosegla 211 tisoč m³ letnega prirastka-poseka. V nižinskih predelih, kjer zdaj prevladuje gozd listavcev, bomo gozdne sestoje počasi izpremenili v gozd iglavcev, ker ta les hitreje raste in je po njem večje po-

vpraševanje. Na koncu bomo povedali še prav po domače, zakaj se trudimo povečati lesne zaloge v naših gozdovih in zakaj zmanjšujemo posek. Pomagajmo si s primeri! Majhna skleda mleka dá malo smetane, zato ker je pač malo mleka v njej. V večji skledi mleka pa bomo vsekakor našli več smetane. Prav tako je z gozdovi. V gozdu, ki vsebuje malo lesa, ne moremo brez škode veliko sekati. Počakati moramo, da se bo les obrasel in šele nato, ko ga bo več, ali ko bo, kot pravimo, v njem večja lesna zaloga, bomo lahko brez škode sekali vsako leto toliko, kot potrebujemo.

NOVI GOZDNI NASADI

Povedali smo že, da bomo do leta 1965 posekali približno tisoč hektarov gozdov splošno ljudskega

premoženja in 4 tisoč ha gozdov zasebnega lastništva. Na teh površinah bomo nato, ko bo opravljen golosek, uredili plantažne in intenzivne gozdne nasade. Tam, kjer so tla primerna za kmetijsko obdelavo, bomo površine prepustili kmetijstvu. Tako bo na posekanih površinah zasebnih gozdov zrastle 800 ha plantaž in 1790 ha intenzivnih gozdnih nasadov, na posekanih površinah družbenih gozdov pa 665 ha plantaž in 530 ha intenzivnih gozdnih nasadov. Razen tega bo melioriranih 245 ha gozdov (od tega 180 ha zasebnih) in opravljena premena sestojev na 1000 ha gozdnih površin (od tega na 780 ha zasebnih). Obnovili bomo torej preko 5 tisoč hektarov gozdov obeh sektorjev lastništva. Posekane površine zasebnih gozdov bodo deloma prevzele od zasebnih lastnikov gozdnogospodarske organizacije, del teh površin pa bodo lahko obnovili tudi lastniki sami v pogodbenem sodelovanju

(kooperaciji) s svojo kmetijstvo zadrugo. **GOJITVENA DELA** Na površinah dobrih gozdov, imenovali smo jih za gospodarske gozdove, bo treba zelo skrbno opraviti obnovo. Z boljše nego teh gozdov bomo izboljšali kakovost drevoja in hkrati kakovost lesa. Poslabšali bomo za izpremembo sestojev v korist iglavcev, ker ti hitreje rastejo in dajo vrednejši in industrijski les. Ponekod bo potrebna previdnost, da ne bi z iglavci poslabšali kvalitete gozdnih tal. Sečnja v gospodarskih gozdovih bomo omejili tako, da bo nižja od letnega prirastka. Tako bomo vsako leto za nekoliko povečali lesno zalogo in jo počasi približevali normalni lesni zalogi, saj smo že v začetku sestavila ugotovili, da je zdaj za skoraj polovico nižja od normalne. Pri tem bomo morali uporabiti še vrsto ostalih ukrepov.

Ob zboru borcev - poštar'ev

Kot je bilo zabeleženo že v članku »Na svidenje v Crnomlju« v prejšnji številki našega lista, bo dne 19. avgusta t. l. v sklopu zbora PTT delavcev in uslužbencev Slovenije, s katerim bodo ti proslavili 20-letnico vstaje jugoslovanskih narodov, tudi zbor vseh borcev in aktivistov NOB, ki so v času NOB delali v PTT stroki, še sedaj delajo v teh enotah

Se malo, pa bo belokranjska »zlata roža« že suha. Pececi na »storžku«, kakor pravijo po Beli krajini hmeljevim kobiljam, se mora ob upogibu prelomiti. Luka, izkušen in več hmeljar, preizkuša, če je hmelj že dovolj suh. Njemu so zaupali sušenje »zlate rože«...

In obratih ter tudi upokojenih borcev in aktivistov PTT. Ko smo zbirali podatke o udeležencih NOB v PTT, smo ugotovili, da je med aktivnimi in upokojenimi PTT delavci nad 700 borcev in aktivistov, verjetno pa je, da ti podatki še niso popolni, ker je v kolektivu, katerega člani so raztreseni po celi Sloveniji, težko zbrati popolne podatke zlasti še, ker je precejšnje število uslužbencev, ki so bili aktivni borci NOV, odšlo v druge stroke in na druga delovna mesta. Ze gornja številka pa tudi podatek, da je 92 pošt-nih delavcev in uslužbencev Slovenije umrlo in padlo kot žrtve fašističnega terorja nam pove, da je bil njihov delež v NOB zelo velik.

Ceprav je bila PTT stroka v predvojni Jugoslaviji izrazito prorežimska ustanova, v kateri so se zbirali klerikalni in profašistični prirepaniki in v kateri je bilo le težko najti mesta za napredno usmerjenega človeka, so se delavci, kljub pritisku režima udruževali v tedanjem Združenju PTT uslužbencev, ki je bilo pod močnim vplivom Komunistične partije. Ravno aktivni člani tega združenja pa so bili leta 1941. organizatorji prvih celic Osvobodilne fronte, ki so se ustanovile med PTT kolektivni. Vodstvo OF je namreč vedelo, da je izredno važno, da se tudi ti uslužbenci organizirajo v svojih organizacijah OF. Zato so bile že v jeseni 1941. ustanovljene organizacije OF

po vseh večjih poštah in drugih PTT ustanovah, tako pri Poštah Ljubljana 1, Ljubljana 2, PTT direkciji, avtogaraji, delavnicah in TT tehničnih sekcijah. Začelo se je organizirano delo za narodnoosvobodilni pokret, ki je zajemalo vse napredne in protifašistične ljudi v PTT. Sicer je okupator pripeljal zlasti na večje pošte, kot n. pr. Ljubljana 1, za posamezne oddelke svoje osebje, s čimer je hotel izločiti z najvažnejših delovnih mest domače osebje, vendar so slovenski uslužbeni kljub vedno hujši kontroli s strani okupatorja in njihovih domačih pomagačev vestno izpolnjevali naloge, ki so jih prejemale od organizacije OF. Te naloge so bile zelo obširne in so se seveda najčešče tikale strokovnega dela. Tako je bila glavna naloga članov organizacije OF na Pošti Ljubljana 2 kontrola pisemske in paketne pošte, zlasti tiste, ki je prihajala iz Italije ali odhajala v Italijo. Člani te organizacije so skrbeli za to, da so prišle v roke internirancem pošiljke, ki bi morale biti po nalogu okupacijskih oblasti zavrnjene. Nešteto internirancev in zapornikov se ima zahvaliti članom organizacije OF na Pošti Ljubljana 2, da so prejeli pakete, ki so jim jih poslali svojci. Člani organizaci-

■ Kakor so ocenili strokovnjaki, bo letos pridelek sladkorne pese pri nas tolikšen, da bodo tovarne lahko izdelale 265 tisoč ton sladkorja. Do takrat, ko bodo pesi začeli predelovati, bodo končani novi objekti za predelovanje v Peči, Kovinu, Kosovski Mitrovici in Senti. Ceprav je predvidena proizvodnja sladkorja letos precej večja od lanske, plan ne bo dosežen, ker so pridlovalci posadili manj sladkorne pese, kot je bilo predvideno.

■ Letošnje jesen bodo v Trbovljah odprli tehniško srednjo šolo s prvima letnikoma strojnega in elektrotehničnega oddelka. Vpisali bodo 30 dijakov. Zdjaj so trbovlski dijaki obiskovali sorodne šole v Ljubljani in Vidmu-Krškem.

je v PTT delavnicah in avtogaraji ter TT tehničnih sekcijah so zlasti zbirali tehnični material in ga s pomočjo železničarjev pošiljali partizanskim enotam.

Zelo važno delo je opravljala organizacija Osvobodilne fronte na Pošti Ljubljana 1, ki je bila ves čas okupacije pod vojaško stražo in policijskim nadzorom okupatorja in njegovih hlapcev. Kljub kontroli je organizacija dejansko imela nadzor nad vsem dogajanjem na pošti. Ze spomladi 1942 je bil na tej pošti ustanovljen vod Narodne zaščite, ki je delal vse do osvoboditve. Močna organizacija OF je bila tudi na sami poštini direkciji, pa čeprav je bila ta v rokah izdajalca dr. Janžekoviča. Seveda se je okupator z vsemi silami boril, da bi uničil organizacijo OF v poštini ustanovah, zato je bilo med aktivisti — PTT uslužbeni sorazmerno veliko žrtev. Aretirane aktiviste so pošiljali v taborišča, od koder se marsikateri ni vrnil, nekaj so jih ubili kot talce, drugim pa se je posrečilo pobegniti iz Ljubljane ter se pridružiti partizanskim enotam.

Na mesta aretiranih, ustrelnih in pobeglih pa so stopali vedno novi aktivisti, tako da delo Osvobodilne fronte na poštini ustanovah pod vodstvom prekaljenih še sedaj živeli aktivistov tovaršev Nejceta Sturma, Leopolda Riharja, Ivana Zabela, Draga Poljanca, Janeza Rožmana, Jožeta Kobilice in nešteti drugih ni prenehalo niti za trenutek. Vsi ti si bodo 19. avgusta na tovaršiskem srečanju v Crnomlju segli v roke in obujali spomine na leta, ko so pomagali ustvarjati slovenskemu narodu lepšo bodočnost, spomnili pa se bodo tudi nešteti svojih tovaršev, ki so padli v borbi, bili ustreljeni kot talci ali umrli v taboriščih.

Dušan Slana

PRVI ZAMAHI ZA NOVO OKRAJNO BOLNIŠNICO

Tretjega avgusta je bila dražba gradbenih del za novi oddelek novomeške bolnišnice. Za gradnjo se je potegovalo pet podjetij. Najboljši in najcenejši ponudnik je domače podjetje SPG PIONIR, ki je dela tudi dobilo. S PIONIRJEM sklenjena pogodba je za investitorja ugodna, ker je podjetje ponudilo zgraditev objekta za osem odstotkov ceneje, kot so bili predvideni stroški po projektu.

Develega avgusta so se zbrali na prostoru ob Šmihelski cesti v Kandiji, kjer bo nova stavba, predstavniki bolnišnice, gradbenega podjetja, okrajnega in občinskega ljudskega odbora ter Zavoda za socialno zavarovanje ter zakoličili gradbišče. Nekaj dni pozneje je podjetje že pričelo gradnjo.

Prepotrebni objekt, ki bo ublažil hudo pomanjkanje prostorov v novomeški bolnišnici, bo končan poletju 1964. V njem bo približno 220 bolniških postelj, predvsem za kirurgični in otroški oddelek.

Najvažnejše vprašanje pri gradnji je denar. Od tega je tudi odvisno, kdaj bodo novi prostori na voljo bolnikom. Okrajni zavod za socialno zavarovanje je med prvimi pokazal razumevanje za gradnjo novih prostorov bolnišnice, prav tako kolektiv bolnišnice že nekaj let zbira sredstva, ki jih bo prispeval za gradnjo. Tudi republika bo dala pomoč. Vendar je vsota okoli 700 milijonov dinarjev, kolikor bo treba za zgraditev in opremo dokajšnja obremenitev za naše gospodarstvo in je potrebno, da za gradnjo bolnišnice prispevajo vse gospodarske organizacije in vsak delovni človek v našem okraju. Denar, porabljen za bolnišnico, bo porabljen za zdravje delovnih ljudi.

Na sliki: predsednik OLO tovariš Niko Belopavlovič pri zakoličevanju novega gradbišča.

Program proslave 20. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov - PTT delavcev Slovenije

17. avgusta ob 20. uri - Predvajanje filmov o PTT dejavnosti na trgu - red občino
18. avgusta ob 18. uri - Srečanje udeležencev planinskega partizanskega marša s planinci iz Crnomlja v planinskem domu na Mirni gori
19. avgust. ob 14. uri - Spominška svečanost pred spominško ploščo TV stanici 15 na Občinih - Ob 16. uri - Spominška svečanost pred spomenikom komandantu Stanetu na Lokvah - Ob 18. uri - Partizansko srečanje PTT delavcev - bivših borcev, aktivistov, internirancev in vojnih ujetnikov na Gričku. (Prihod udeležencev planinskega partizanskega marša, kratak kulturni program Po končanem spredu vso noč partizansko rajanje.)

20. avgusta ob 10. uri - Slavnostno zborovanje pred novim poštним poslopjem - Otvoritev novega poštne poslopja. - Otvoritev razstave povojnega razvoja PTT in družbene dejavnosti PTT delavcev - Ob 11. uri - Promenadni koncert - Ob 11. ure - Ljudsko rajanje na Gričku. - Prijateljski športni dvoboj poštarskega športnega društva Ljubljana z domačini: - Sahovski dvoboj - Kegljaski dvoboj v Kanizariji - Odbojarski dvoboj na odbojarskem igrišču - Strelška tekma na strelišču v Crnomlju - Ob 16.30 - Nogometna tekma - Ob 18. uri - Razglasitev rezultatov športnih tekmovanj in podelitev pokalov in diplom na Gričku

19. in 20. avgusta - Zigosanje s priložnostnim poštним žigom v Crnomlju.

Udeležence bodo pripeljali v Crnomelj trije posebni vlaki. Poleg PTT delavcev vabljeni tudi ostali bivši borci in prebivalstvo Bele krajine!

Priljubljeni odbor

V nedeljo popoldne je obiskalo Novo mesto približno 170 preživelih borcev italijanske partizanske brigade »FONTANOT«, ki je bila ustanovljena jeseni 1944 na Suhorju. V Novem mestu so jih pozdravili predstavniki okrajnega in občinskega odbora Zveze borcev ter SZDL; tu se je z brigado srečala tudi tovarišica Mara Rupena-Osolnik, ki je bila približno pet mesecev komisarica v brigadi italijanskih partizanov. V spominški veži na Vratih so gostje iz Italije položili pred ploščo padlih herojev in borcev vence in napisom: »Garibaldi Italiani ai caduti per la libertas«. Po kosilu v hotelu Kandija so se odpeljali na Suhor pri Metliki, kjer se je razvil prisrčen partizanski miting z domačini. Garibaldinci so prenočili v Crnomlju, nato pa so obiskali še kraje, v katerih se je brigada borila v sestavi NOV in POS. Obiskali so tudi spomenik na Cvibljah nad Žužemberkom, kjer počivajo tudi njihovi padli tovariši-italijanski partizani. - Z vsem, kar so videli v Sloveniji, so bili nekdanji borci brigade »Fontanot« nadvse zadovoljni, povedali pa so nam tudi, da so se šušili predvsem velikemu napredku, na katerega so natekli povsod v naši republiki. - Na sliki: brigada v nedeljo popoldne v Suhorju.

»Za naprej bom jaz plače rihtal...«

V hotelu »Kandija« v Novem mestu so pred kratkim izdelali pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Po tem pravilniku - na predlog tarifne komisije ga je sprejel delavski svet na seji prve dni julija - se osebni dohodki vsakega zaposlenega odvisen od prometa. Za vsako delovno mesto so določili poseben odstotek, s katerim je posameznik udeležen pri prometu. Zamisel novega sistema delitve osebnih dohodkov je vsekakor vredna pohvale, saj vemo, da so bili doslej gostinski delavci nestravejani po manj spodbudnih načelih. V nezmotljivost

omenjenega pravilnika se ne bi spuščali. Preseneča je dejstvo, da so določili polovico odstotka od prodanih cigaret samo direktorju in uslužbenemu v upravi, ne pa natakarnem in strežnemu osebju, ki dejansko ta promet ustvarjajo.

Pa o tem se bodo že sami pomislili, nam gre za nekaj drugega - za praktično uveljavljanje novega pravilnika. Za mesec julij so namreč obračunali in izplačali osebne dohodke že po novem. Tu pa je prišlo do nekega erih presenetljivega zapletljajev, o katerih namravam malo podrobneje spregovoriti.

Načelo novega pravilnika, po katerem prejme vsak toliko, kolikor ustvari, direktorju namreč, kot vse kaže, ni povsem razumljivo, zakaj dvema članoma kolektiva je odobren precejšen znesek od zasluženih prejemkov, češ da sta zaslužila preveč. Da ne bi besedili, bomo konkretni!

ALI LAHKO DIREKTOR

»ODTRGA« 17.963 DIN?

Ekonom hotela »Kandija« tovariš Jože Colarič obično pogosto razen ekonomske halje še natakarsko oturo. To mu seveda za nekaj tisočakov poveča osebni dohodek. Julija je bilo precej pravnih in seveda tudi velikih dela. Zato je Jože ta mesec večkrat oblekel belo bluzo, cejo prevečkrat pa naj govore številke:

od prometa hrane ta mesec zaslužil 21.900 dinarjev.

od prometa v točilnici 17.963 din, za delo v restavraciji 1.689 din in za delo ob državnih praznikih 7.244 din.

Skupaj 48.895 din.

Toliko je julija po novem pravilniku zaslužil Jože. Toda tovarišu direktorju se zdi preveč. Zato mu je odtegnil 17.963 dinarjev, to je zaslužek od ustvarjenega prometa v točilnici. Potemtakem je Jože ves mesec v točilnici delal zastoni, čeprav je tarifna komisija med drugim sklenila, da za osebe, ki ob velikem prometu razen dela na svojih delovnih mestih pomaga še v strežbi, veljajo za izplačilo tako zasluženih prejemkov ista načela kot za delovno mesto natakarske.

DRUGI ODTEGLJAJ: 6.174 DINARJEV

Prav tako je tovariš direktor odtegnil perici Vidi Paderič zaslužek za 10 dni, ko je hkrati opravljala še delo čistilke. Perica je po njegovem mnenju zaslužila 6.174 dinarjev preveč.

DIREKTOR: 66.997 DINARJEV

Zanimivo bi bilo vedeti, kaj bi naredil tovariš direktor če bi nekdo (morda delavski svet), ki bi šel po njegovih stopinjah, tudi njemu zmanjšal juljski dohodek za nekaj tisočakov. Mimogrede naj povem, da zasluži direktor velikega industrijskega podjetja v Novem mestu, kjer je okoli 800 zaposlenih in ustvarijo nad 3 milijarde proizvodnje, samo kakih deset tisočakov več na mesec! Pa pustimo to. Bolj nerazumljivo je, kako more direktor oporekati pravilniku, ki ga je sprejel delavski svet in za katerega je kot vemo, tudi sam glasoval. Ali ni to malo preveč? Od kod tolikšen pogum in toliko samovolje?

Ce so osebni dohodki po novem pravilniku res previsoki, potem bi lahko zahteval edino- le ponovno razpravo o pravilniku. Dotlej pa nima pravice odtegovati nobenega izplačila, pa naj bo to ekonom ali perica! Prav tako čudna je tudi direktorjeva izjava, da bo plače za naprej on sam »rihtal«. In druga izjava, da naj tovariš Colarič uveljavi svoj zantevek prek sodišča ter da se na delavski svet nima misliti pritoževati. Ali ni to preveliko omalovaževanje organov delavskega samoupravljanja?

Tovariš direktor bi se moral zavedati, da ima delavsko samoupravljanje pri nas že desetletne izkušnje. Če ga e morda doslej s svojo samovoljo lahko dušil, da bo postal, v nadaljnji decentralizaciji, čedaje teje. S tem se pa ne treba čimprej sprijazniti in v prihodnje reševati vse sporne zadeve po bolj demokratični poti. Po 20. letu e bližja socialističnim načelom in vsebuje več humanizma in več tovarištva do sodelavcev.

Rihard Šoper

Pomenek volivcev na Bučki

V nedeljo, 13. avgusta, je bil na Bučki zbor volivcev, ki se ga je udeležilo precej prebivalcev. Razpravljali so o vprašanjih obstoja 8. razreda, o proslavi za 20-letnico revolucije in o pripravah za jesensko setev.

Ko so obravnavali vprašanje 8. razreda, je bilo precej negotovanja. Ko pa je volivcem tovariš Petančič razložil, da je 12 otrok premalo za en razred, da učitelji ne morejo poučevati osem razredov, in navedel vse vzroke, ki govore za ukinitev 8. razreda na šoli, so se volivci zedinili, da se otroci prešolajo na Rako in v Skocjan. Zadeva bi bila še laže rešljiva, če bi vozil avtobus iz Novega mesta

preko Bučke v Sevnico in dalje preko Planine v Celje in nazaj. Tako bi se otroci lahko vozili tudi v Sevnico. Avtobusno in prevozno podjetje Gorjanci naj prouči ta predlog in skuša ustreci tukajšnjemu prebivalstvu.

V zvezi s proslavo 20-letnice revolucije bodo prebivalci Bučke obnovili in olepšali hiše, na sestankih pa se bodo seznanili s pomenom proslave in potjo, ki smo jo morali prehoditi v dobri revolucije in v času izgradnje. Organizacija SZDL bo imela s temi pripravami dosti dela.

-nc

Vaš tednik?
DOLENJSKI LISTI

JEAN TOURET:

- Umetnost je občečloveška manifestacija
- V svojem delu zasledujem razvoj humanizma
- Simpozij - ena prvih manifestacij kolektivnega ustvarjanja
- Jugoslavijo zelo čislam zavoljo njenega junškega dinamizma

Bil je vroč dan, nikjer nobenega oblaka, v zraku pa tista soparica, ki jemlje človeku vsako voljo do dela. Francoski kipar Jean Touret je bil na kopalšču in tamkaj sva se domenila za pogovor. Čez pol ure smo že sedeli v parku in prijetno kramljali. Povabili smo tudi Boža Borštnika, ki nam je, kakor zmeraj, tudi zdaj prav rad priskočil na pomoč. Vsakdanje reči se lahko prav hitro domenimo, dosti drugače pa je, kadar je beseda o umetnosti in drugih subtilnih rečeh. Boža Borštnik pa gladko govori in piše šest jezikov, zato je povsem nemogoče, da bi mu kaka nadrobnost ušla.

DOBRODUŠNI MOZICEK S PIPO

Jean Touret je vnet kadilec in si ga brez pipe skoraj ni moglo misliti. Dobrodušna natura: skromen in na moč enostaven, vedno nasmejan. Govori klasično francoščino, s prefrenjo artikulacijo, kar potrjuje, da je bil dober profesor francoščine. Ko govori, ima v obrazu nekaj nepopisno prijetnega, svojo besedo pa podčrtuje na ta način, da vzame kdaj pa kdaj v roko svojo pipo in zamahne po zraku s plemenito gesto, kakor bi hotel poudariti pravkar izrečeno misel. Sicer je na moč skromen in kar se da enostaven, tako da se skoraj ne razlikuje od naših podgorskih ljudi. Izdaja ga beseda, ki je zmeraj preudarna in ki razodeva prefinjeno osebnost. Toda ljudje mu pravijo dobrodušni možiček s pipo, in to v najlepšem pomenu besede.

UMETNIK VELIKEGA SLOVESA

Jean Touret se je rodil 7. aprila 1916 v Lassayu. V Le Mansu je študiral upodabljajočo umetnost, francoščino, zgodovino in zemljepis. Profesuri se je posvetil le mimogrede, saj je vsega poučeval le tri leta. Sprva je bil slikar - realist, je pa tudi kparil. V kparstvu je bil figurativec. Najprej je sledil domačemu mojstru Rodinu in nato znamenitemu Angležu Mooreu. Ščasoma pa si je izoblikoval svoj izraz. Lotil se je umetne obrti in na tem področju dosegel štepe uspehe. Ob tem je odkril, da mu bolj leži kiparstvo, zato se je dokončno po-

svetil tej veji likovnega izražanja. Tu je začutil svojo moč in prav zato je na tem področju tako hitro napredoval.

Jean Touret je elementaren ustvarjalec. Ustvarja s sunkovito naglico, kakor bi ne mogel samega sebe dohiteti. Prav zato je zelo produktiven in ga tako pogosto srečujemo na razstavah. V Parizu razstavlja sleherno leto, in to v najuglednejših saloni (Salon umetnosti, Jesenski salon itd.). Leta 1955 je razstavljal na benalu v San Paolu, njegova dela pa so tudi v stalnih zbirkah raznih uglednih galerij (Antibes itd.). Kot umetnik pripada mednarodni zvezi mladih kiparjev »La Jeune Sculptures«. Ker se ne veze rad na razne skupine, galerije in salone, razstavlja tudi privatno. Touret ne odklanja realističnega ustvarjanja, ne odklanja nobenega umetnostnega izuma preteklosti, marveč hoče sintezo vsega, kar je človeštvo doseglo na tem področju. Najpienitnejše sanje, najgloblja čustva in vse, kar je dobrega dognal človeški razum, naj plemeniti modernu umetnost, naj jo družijo v temeljito sintezo dobrega, pravičnega in poštenega, predvsem pa svobodnega.

LJUBITELJ SVOBODE IN SOVRAZNIK NASILJA

Pred drugo svetovno vojsko sem skupno s francoskimi umetniki in izobraženci podpisal protest proti fašizmu. Jaz sem goreč ljubitelj svobode, kar se sklada s francosko narodno dušo, sem pa tudi velik sovražnik nasilja. Morda sem zato toliko trpel. Pet let sem doživljal grozo in nastlje koncentracijskih taborišč. Večkrat sem ušel in ko sem s Saškega bežal v domovino, so me znova in znova prestregli, čeprav sem bil že zelo daleč. V taboriščih so me tako izmogli, da sem bil komaj podoben človeku. Tehal sem 32 kg. Ob koncu sem zato komaj dosegel ameriško bojno črto in se tako rešil. To moje življenje je vtisnilo trajen pečat tudi vsemu mojemu ustvarjanju. Vsa dela so rezultat mojega doživljanja tamkaj. Toda jetništvo me ni zlomilo. Nasprotno, bil sem še bolj goreč ljubitelj svobode.

NAŠE DELO TEŽI K OSVOBODITVI DUHA

Kako naj utemeljimo abstraktno umetnost? Moral bi ponoviti vso zgodovino umetnosti, da bi dal najprej trdno osnovo za odgovor. Vsa gibanja so morala skrbno študirati prehojeno pot drugih pokolenj, da so dobila čvrste temelje za izhodišče. Menim, da smo z abstrakcijo našli najintimnejši izraz umetnosti. To je analiza, to je analitično delo. Treba je bilo dveh pokolenj, da smo ušli konvenciji in konvencionalnosti ter se posvetili primitivni, arhaični formi. Abstraktna umetnost bodi subtilna, nadkonkretna, zakaj abstraktna umetnost išče osvoboditve človeka iz njegove preutrujenosti in boleče preobremenjenosti današnjega časa. Sedanji človek naj poleg tehničnih dosežkov absorbira tudi kulturne dobrine. Te pa naj bodo čim intimnejše. Tu je iskati tudi filozofskih elementov nove umetnosti. Od skoraj nedoumih tehničnih dosežkov današnjega časa je človek preutrujen, zato išče izhoda v preprosti intimnosti. Zato je naša največja dolžnost, da poznamo svoj posej, ker imamo samo kot taki polno pravico in dolžnost, osvoboditi se. Pri nas je vsaka novost v umetnosti dogodek, ki naletj na odobravanje ali pa odklon. Tako je tudi drugod po svetu. Franciji pravijo dežela umetnosti. Res, občinstvo je pri nas zelo zavetno, zato se je izredno težko uveljaviti. Toda take težave so imela vsa gibanja v zgodovini.

UMETNOST JE OBČEČLOVEŠKA MANIFESTACIJA

Simpozij se mi zdi zelo potrebna oblika občečloveškega sodelovanja, kajti prav umetnost je občečloveška manifestacija. Na ta način se umetnik osvobodil, se pravi, uide zasebnim naročilom in s tem številnim ožinam, kapricam in konvencionalnosti. V duhovnem oziru je to ena prvih manifestacij kolektivnega ustvarjanja, kolektivnega duha v kulturi, zato ni prav nič čudnega, da je naletela na tak odmev v svetu. Umetnost mora imeti univerzalen namen in pomen, čeprav so tvorca posamezniki.

Jugoslavijo zelo čislam, ker je tu nenavadno mnogo dinamizma. Po duševnem izrazu pa imate Jugoslavlani marsikaj skupnega z mojim narodom. V Kostanjevici se zelo dobro počutim in bom odnesel najlepše vtise.

Umetniki na veselici v Podbočju

Prejšnjo nedeljo so gasilci iz Podbočja slavili 60-letnico svojega obstoja. Slovesnosti so se udeležili tudi umetniki, ki delajo v Kostanjevici. Ker imajo dokaj malo časa, so šli nekateri na slavnost kar naravnost z delovišča. V Podbočju jih je pozdravil občinski odbornik tov. Hrčbar, kar jih je nenavadne razveselilo. V družbo so prišli tudi nekateri drugi prebivalci iz Podbočja, ki so nekoč delali v tujini in so se spet vrnil v domači kraj. Gospod Touret in Roussil sta

Najstarejši udeleženec simpozija v Kostanjevici: francoski kipar Jean Touret v svojem ustvarjalnem elementu

svojem delu zasledujem razvoj humanizma in moram reči, da sta mi moj prvi obisk v Jugoslaviji in udeležba v mednarodnem simpoziju v Kostanjevici marsikaj povedala.

Oba z ženo sva pedagoga, prosvetna delavca, in znava zato še posebej ceniti tako edinstveno, moderno iniciativno, kot jo predstavlja Gorjupova galerija v kostanjevski šoli. Kaj takega niti pri nas ni. Kot na Francoza je na naju z ženo napravila

močan vtis in mi smo občutljivi za take velike novosti. Taka galerija more imeti velik vpliv na mladino.

KRAMLJANJE GREH KONCU

Dan se je nagnil k večeru. Soparica je začela popuščati: in na avgustovsko nebo so priplavale prosojne tenčice, ki jih je obarvala razkošna paleta zahajajočega sonca. Še malo in zapel bo črček, ki letos tako zgodaj oznanja dobro vlnsko letino. Večer se bo zgostil v temo, nebo bo

posuto z zvezdami, s Krke se bo oglasila kitara in pritajeno petje fantov, ki se zvečer hladijo na čolnih.

Lepa je ta pokrajina, prirodna, s preprostim toda poštenim ljudstvom. Vse je skromno in morda prav zato toliko lepše. In v tem je vsa skrivnost dobrega počutja teh ljudi, ki jih je semkaj prignala želja po umetniški izpovedi ljudi, ki so prišli iz velikega sveta v nedotaknjeno in nepotvorjeno idilo prirode...

Lado Smrekar

V sevniški občini: -32

Svet za šolstvo je na seji 9. avgusta razpravljalo o problemih šolstva v občini. Pregledal je učne uspehe v preteklem šolskem letu in ugotovil, da so bili na večini šolah zadovoljivi, problematični so bili le nekateri oddelki. Pri analizi letnih je svet ugotovil, da je vzrok v slabi disciplini in v tem, ker upravitelji na takih šolah ne hospitirajo redno. Slabo je stanje v tistih oddelkih, kjer se

niso prodre v pouk reformirane metode dela.

Problem zase so defektni otroci, ki jih je tudi v naši občini nekaj. Razmišljati bi moral o presolanju teh otrok na take šole, kjer imajo pomožne oddelke. Večina slabih oddelkov se tudi ni posluževala dopolnilnega pouka, kot to določa zakon o reformi šolstva. Svet je sklenil, da bo v bodoče več upraviteljskih konferenc, na katerih bodo razpravljali o problemih na terenu.

Z območja sevniške občine je letos odšlo 15 učnih moči, tako nam zdej manjka že 32 ljudi v prosvetni službi. Njihove ure bodo morali prevzeti tovariši in tovarišice, ki so ostali, ker mora pouk normalno potekati; tu pa nastane tudi finančni problem. Za nadure bo sklad obremenjen za 5.000.000 dinarjev več, kot bi potrebovali, če bi bila vsa učna mesta zasedena. Res pa je, da bi precej manj učiteljev odšlo drugam, ko bi jim nudili stanovanje in poskrbeli za prehrano, čemur smo doslej posvečali premalo pozornosti. Polozaj bomo rešili delno s prevozom otrok v sevniško šolo, deloma pa z zmanjšanjem oddelkov na nekaterih šolah, od koder se bodo otroci preselili na sosednje večje šole.

Sklad za šolstvo ima letos na razpolago 1.500.000 dinarjev za popravila šol. S tem denarjem bomo letos obnovili šole na Studercu, Bučki in v Tržišču, preostanek denarja pa bomo porabili za beljenje šol. Tako bomo zagotovili vsaj najnujnejše higienske pogoje za pouk.

Ker je stanje šolstva v sevniški občini tako težko, pozivamo vse učiteljske kolektive, šolske odbore in vse državljane, da skušajo razumeti te težave in pomagati, da jih premostimo. Učiteljem in otrokom pa želimo, da bi uspešno začeli novo šolsko leto in da bi vložili vse svoje sile za izobrazbo in kulturni dvig našega novega socialističnega človeka.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA - 19. AVGUSTA:	tedna - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.05 Plesna glasba.
5.00-8.00 Dobro jutro! (Pisar, glasbeni spored) - 5.25 Nekaj domačih - 8.05 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu - 8.30 Pionirski tednik - 8.50 Hammond orgle - 9.00 Skladbe od tu in tam - 10.15 S sprejemnikom na dopust - 12.00 Slovenske narodne poje Marija Gazvoda - 12.15 Kmetijski nasveti - 12.25 Kmečka godba vam igra - 12.45 Plesni orkester Ray Anthony - 13.30 Glasbeni portret Gojmirja Kreka - 14.00 Trideset minut z orkestrom Jackie Gleason - 14.30 Prireditve dneva - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.40 Istrska suita - 16.00 Humoreska tega tedna - 16.20 Majhni ansambli - 16.40 Gorenjski vokalni oktet - 17.00 Lokalni dnevnik - 17.15 Poje Gabi Novak - 17.30 Po kiru se dobimo - 18.00 Revija slavnih pevcev - 18.45 Okno v svet - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Domače melodije za sobotni večer - 20.20 Radijska komedija - 21.05 Melodije za prijeten konec	
NEDELJA - 20. AVGUSTA	
6.00-6.30 Jutranji pozdrav - 6.40 Vedri zvoki - 7.15 Pesmi in plesi raznih narodov - 7.35 Vrtimo ploščo za ploščo - 8.00 Mladinska radijska igra - 8.50 Iz albuma otroških skladb - 9.03 Z zabavno glasbo v novi teden - 9.48 Basist Makso Savin - 10.00 Se pomnite, tovariši... 10.30 Revija domačih polk in valčkov - 10.50 Nedeljska matineja - 11.40 Novak Boža: Počitnice na dvorišču - 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Za našo vas - 13.50 Koncert pri vas doma - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Majhen mozaik priljubljenih melodij - 16.00 Igramo za vas - 17.00 Sportno popoldne - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Zabavni zvoki za vse - 21.00 Sportna poročila - 21.10 Simfonija št. 2 v e-molu - 22.15 Plesna glasba - 23.05 Nočni koncert opencne glasbe.	

Jean Touret: KOSTANJEVICA (1961)

Pred okrajno revijo zabavne glasbe

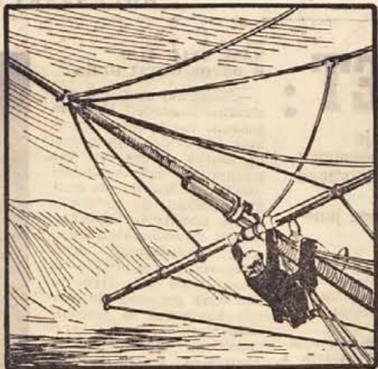
V počastitev 20-letnice revolucije bo 16. septembra v Novem mestu zanimiva prireditve - revija zabavne glasbe. Nastopili bodo zabavni orkestri iz Brestan ce, Vidma-Krškega, Crnomlja in Novega mesta. Novomeško občinstvo jih bo poslušalo na popoldanski in večerni predstavi. Orkestri bodo tudi tekmovali, in sicer: v popoldanski predstavi za nagrado mladine in komisije za strokovno ocenjevanje, na večerni pa za nagrado Novega mesta in ocenjevalne komisije. V ocenjevalni komisiji

bodo priznani glasbeni strokovnjaki in ustvarjalci.

Podobne prireditve - letos bosta prireditelja novomeški Mladinski klub in okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev - bodo v Novem mestu vsako leto.

I. Z.

Na področju kolubarskih premogovnikov lignita so pred dnevi odprli še en premogovnik, ki ga imenujejo Kosmaj. V njem so začeli delati pol leta prej, kot so računali. To je najzgodnejše opremljen rudnik v državi.

101. Pred menoj, pol milje daleč, je plula »Hispaniola« z razpetimi jadrji. Plula je zdaj tja, zdaj tja. Zaletavala se je proti vetru in se zvovala ustavljala. To se je venomer ponavljalo. Jasno mi je bilo, da ni nikogar pri krmilu. Kje so torej mornarji? Ali so na smrt pijani ali pa so zapustili ladjo, sem si dejal. Premišljeval sem, kako bi prišel na krov in vrnil ladjo njenemu kapitanu. Veslal sem z vsemi močmi in k sreči se je tudi veter za nekaj časa dodobra polegel. »Hispaniola« se je počasi zasukala okoli svoje osi.

102. Pokazala mi je svojo krmo. Okno v kabini je bilo na stečaj odprto. Videl sem svetilko, ki je še vedno gorela in svetila v beli dan. Glavno jadro je viselo ohlapno, kot kakšno bandero. Ladja je stala mirno, samo zdaj pa zdaj jo je rahlo zazibala struja. Zdaljci se je premaknila in se mi začela približevati. Zdelo se mi je neskončno velika, ko sem jo gledal iz svojega majhnega čolnika. Ko je prihajala po velikem valu navzdol, sem se zavijtil na stojžino in se je oprjel, nogo pa sem vtaknil med prečne vrvi. Ladja je zdrobila pod seboj moj čolnik.

103. Bil sem na »Hispanioli« in na njej sem moral ostati. Ladja je še kar naprej plesala. Tedaj sem na zadnjem krovu zagledal oboja strazarja. Eden je ležal na hrbtu in molet roke od sebe. Hands je sedel naslonjen na ograjo in bil bled kot lojenica. Okrog obeh so se rdečile mlakuže krvi in prišlo mi je na misel, da sta v svoji pijani jezi drug drugega zaklala. Ko sem ju tako opazoval, se je Hands zganil in zateglo zastokal. Ze sem mu hotel pomagati ko sem se spomnil njegovih besed pred kadjo z jabolki.

104. Pristopil sem in dejal porogljivo: »Javljam, da sem se vrnil na krov, mr. Hands.« Le stežka je obrnil oči proti meni. Bil je preslab, da bi mogel pokazati, kako je presenečen. Vse, kar je mogel izreči, je bila le ena besedica: »Zganja«. Snuknil sem proti krmu in odhitel po stopnicah v razdejavno kabino. Vse predale, police in skrinje so razbili, ko so iskali zemljevid. Potem sem ošel v podkrovrje, vendar tam ni bilo nobenega polnega soda več — vse so izpili razbojniki. Našel sem steklenico žganja in zase nekaj prepečenca, sahlega sadja in kos sira.

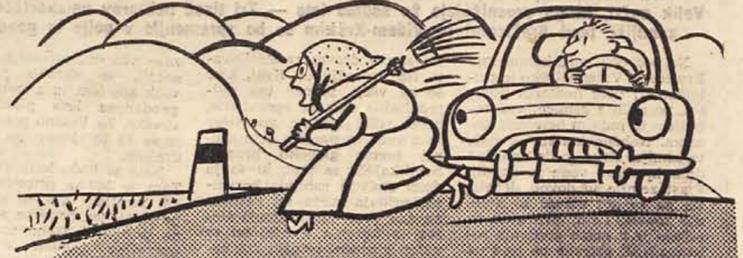
Kakšna je smrt z avtomobilom?

Strokovnjaki so natančno dooznali, kako poteka »avtomobilska smrt«. Na vprašanje, kaj se zgodi z avtomobilom in soferjem, če prvi vozilo s hitrostjo 90 km na uro in treščil v drevo, so odgovorili:

V prvi desetinki sekunde se prednji odbijač avtomobila skrivi, drobci jekla pa se zarijejo v drevo 3 cm globoko. V drugi desetinki se pokrov motorja močno naguba in skoraj v istem hipu dvigne ter udari ob sprednjo šipo vozila. Vrteča se zadnja kolesa se dvignejo od tal, nos vozila se povzame razbije, ogrožja pa pride v stik z deblom. Hkrati okvir avtomobila že začne zavirati silno gibanje dve in pol toni težke gnote, soferjevo telo pa se še vedno giblje s prvotno hitrostjo vozila. Ta sila je dvanajstkrat večja od zemeljske težnosti; voznik tehtata torej 1600 kg! V kolenskih sklepah se mu izpačajo noge.

V tretji desetinki sekunde po trčenju se voznik dvigne s sedeža, njegovo telo se zravna, zlomljena kolena pa pritisnejo ob sprednjo ploščo. Glava se primakne ob sončnega zaslona, prsi so nad krmilom.

»Miss šivanja« je izvoljena
Neka dvajsetletna Korejka, ki ji pravijo »Mala Ilmona«, je na tekmovalni šivilji v Tokiu prešla prvo nagrado, hkrati pa so jo proglasili za »miss šivanja«. Tekmovalnica, ki je zahtevala izredno vztrajnost in napore, se je udeležila sto deklet. Dekle iz Seula je šivala neprenehoma 16 dni in 15 noči in s tem prekosila vse tekmovalke. V tem času je šivala 12 oblek, 8 bluz, 7 prtov in 4 druga oblačila.

Hudournica - rekorderka med ptiči

300 kilometrov, to je 90 metrov na sekundo. Njen trup ima popolno obliko

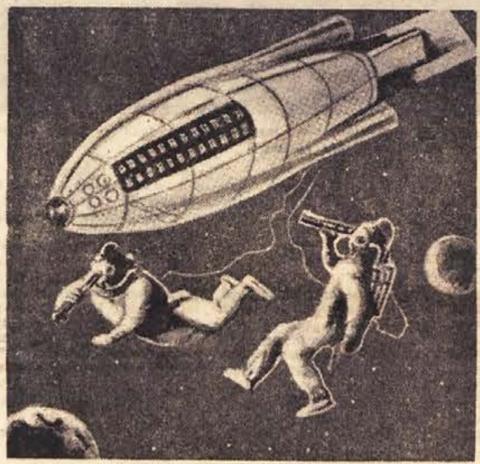
Hidraulični dvigalo za 20 ton

Na bližnjem mednarodnem sejmu tehnik bodo v Beogradu razstavili tudi pripomočke, ki jih uporabljajo v modernem gradbeništvu, pri nakladanju in razkladanju težkih bremen itd. Banjaluska tovarna »Univerzal« je predložila in razstavila žerjav, ki uspešno dvigne predmete, teške do 20 ton. Na sejmu bodo prikazali tudi dvigalo »Uromix«, ki ga uporabljajo v oprekalni industriji.

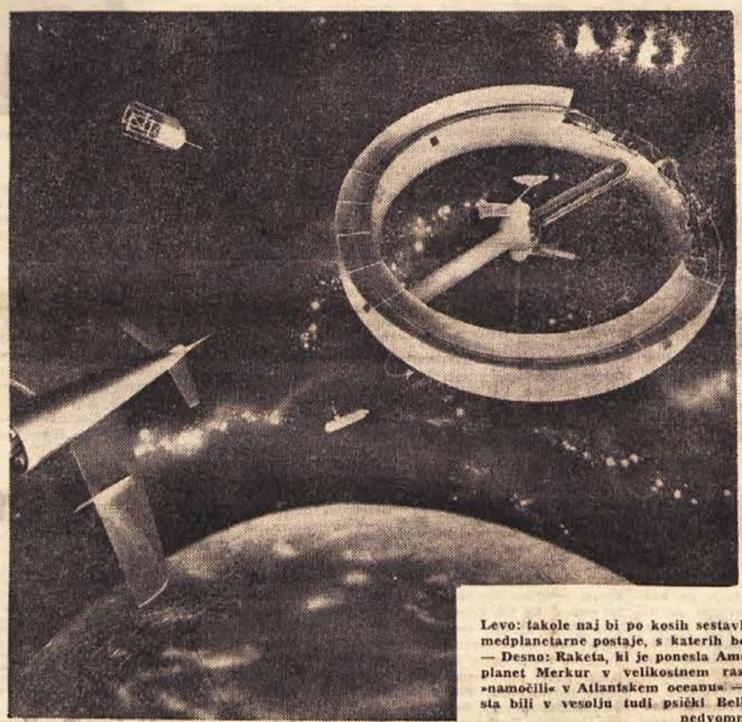
vretena, ki ustreza liniji najodobnejšega letala. Vratu ji skoraj ni videti, glavno ima ploščato, kljun pa kratak in oster. Peruti ima razmeroma daljše kot druge ptice, njihov razpon je znatno večji od dvakratne dolžine vsega trupa. Pri drugih prvovrstnih letalcih, kot sta golob in lastovka, je razpon natančno je dvakrat večji od dolžine trupa.

V Jugoslaviji je še zmeraj največ hudournice v veličastni srednjeveški trdnjavi v Smederevu, kjer jih živi na tisoče.

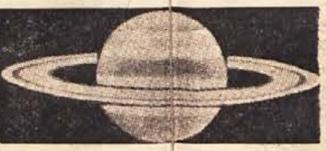
V vsako hišo: DOLENJSKI LISTI

Tako se je ilustrator revije Zvezanje in svet v juliju 1928 predstavil vesoljsko raketo in njene krmilje. Po 33 letih se risbi morda malce posmihamo, toda le priznajmo, da marsikdo še danes ne verjame poletom satelitov, medtem ko piloti-kozmonavti že pišejo knjige z naslovi: »Spomini na polet okoli Zemlje«...

Levo: takole naj bi po kosih sestavljali nekaj sto ali tisoč kilometrov nad nami medplanetarne postaje, s katerih bo polet na planete velike lažji kot z Zemlje — Desno: Raketa, ki je ponesla Amerikanecem njihov prvi satelit — Levo spodaj: planet Merkur v velikosnem razmerju z našo Zemljo! Prav lahko bi ga »namočili« v Atlantskem oceanu — Desno spodaj: Pred Garinom in Titovim sta bili v vesolju tudi psički Belka in Strelka. Za osvajanje vesolja imata nedvomno velike zasluge

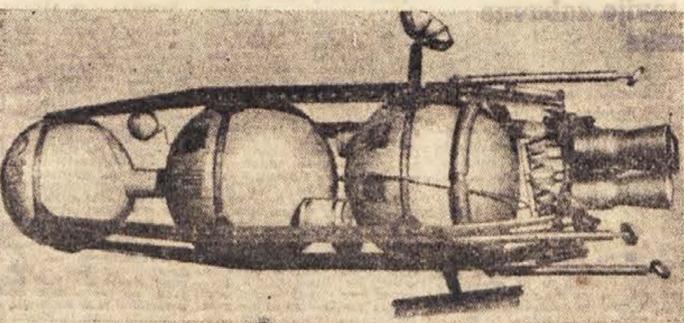
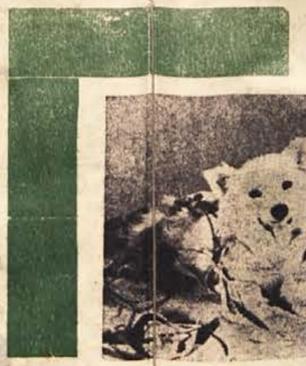
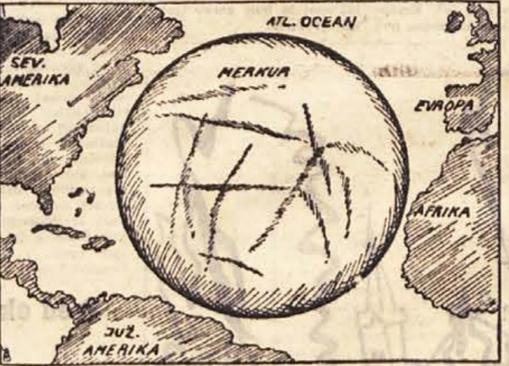
...svojem znamenitem obröetom bo preč ali stej mora razodeti človeka svojo skrivnost...

Ze dolgo nas zanima? nenavadni »skanali« na Marsu, toda prej kot si morda danes predstavljamo, bo človek odšli tudi to tenčico v vesolju

Zgoraj: emblemi Sovjetske zvezde, ki jih je kozmična raketa »Lunik« odložila na Luno. — Levo: model ene izmed bodočih vesoljskih medplanetarnih postaj — Spodaj: skica ladje za potovanje na Luno (iz l. 1956) — Desno: znameniti Brookov komet iz leta 1511, s kakršnimi so nekdo plašili prebrisane ver-nike, da se bliža konec sveta...

Atome znamo razbijati, letimo hitreje kot zvok, v vesolje smo poslali satelite, usmerjamo izstrelke, toda...

M. Jasp: NEVIDNI GOSPODAR

Nato je počasi zavil proti hotelu in premišljal: »Nad Doldyjem je Zarifis, nad Zarifisom Ullman in drugi, nad vsemi pa Nevidni gospodar.«
Na listku, ki ga je bil pobral v pisarni sodnika Doldyja, je pisalo: »Hvala! Zarifis!«
»Sedaj mora najprej poiskati Zarifisa, nato pa vse po vrsti, do Nevidnega gospodarja. Morda bo našel tudi dokle s pojočim glasom, skrivnostno Sony Rake...«

ENAJSTO POGLAVJE

Cez nekaj minut je Angel spet stopil v Walreadovo sobo v hotelu »Astoria«.
»Vesel sem, da vas vidim!« ga je pozdravil Walread. »Sem se že bal, da ste imeli kakšne stitnosti...«
Angel se je nasmejal: »Ostal sem zunaj malo dlje, ker sem moral inšpektorja Brayna popeljati na sprehod! Saj pri vas tako pavite, če z revolverjem koga prisilite, da vas spremlja, kajne?... Aha, zdaj me je obšla silajna misel: pustil bom, da me gangsterji ujamejo in popeljejo na sprehod...«
Walread je odkimal. »Tega nikar ne tvegajte!« je rekel. »Z njihovih sprehodov« se še nihče ni vrnil živ...«
»Jaz se bom,« je mirno odgovoril Angel. »Bolj premišljam, bolj sem uverjen, da bo to izvršen način... Ste slišali novice? Gangsterji so ugrabili hčerko nekoga Rosenberga.«
Walread je vzel telefonski imenik in vprašal: »Rosenberg?... Na trgu Victoria?...«
Lástal je imenik in se ustavil pri nekem imenu: »Da, to je najbrž hčerka starega Abrama Rosenberga!«
»Kdo je to?« je vprašal Angel. »Eden najbogatejših newyorških borznih posrednikov.«
»Aha! Zato sodnik Doldy nočoj ne bo šel z doma,« je rekel Angel in spraznil kozarec. Potem je nenadoma sikočil na nogo. »Na delo. Ne smem zapravljati časa!«
»Vsa malo počivajte!« je rekel Walread. »Ali bi vi počivali, če bi bili v koži Abrama Rosenberga?« je vprašal Angel. »Ne! In jaz hočem se to noč najti vsaj tipe, ki so ugrabili njegovo hčerko.«
Cez nekaj časa je taksi že peljal Angela proti zaobednemu delu mesta in se ustavil v 47. ulici.

Angel je plačal soferja, potem pa pozvonil pri vhod v neko hišo. Vrata so se na pol odprla. »Jaz sem Al,« je rekel Angel. »Pošilja me Sony Rake.«
Vratar je odkimal. »Gospodična Rake še ni prišla. Boste počakali?«
»Bom, v baru,« je mirnodušno odgovoril Angel.
Vratar je pogledal, če ni na ulici kaka sumljiva oseba, in odprl vrata. Angel je zavil po dolgem hodniku in stopil v bar. Skoraj vse mize so bile zasedene. Gostje so bili povzrajni nena-vadno krepki mladenci v smokninih. Vmes je bilo nekaj žensk s platinasto pobarvanimi lasmi in v večernih oblekah. Angel se je usedel k točilni mizi in barman v belem jopiču je preden porinil kozarec. »Whisky!« je naročil Angel. Ko ga je dobil, je vprašal barmana: »Kako ti je ime?«
»Tony,« je odgovoril barman.
»Jaz sem pa Al. Iz Detroita.«
Barman je Angela pozorno pogledal. »Iz Detroita pravite?«
»Da. Tam mi rečejo, Al s stiriimi asi!«
Na barmana to ni naredilo kakšnega posebnega vtisa. »Dejali so mi,« je nadaljeval Angel, »da se pri vas lahko igra za visoke zneske.«
»In?« je vprašal Tony.
»In — rad bi igral...« je poudaril Angel in se zagledal barmanu v oči. »Igral z Bery Ullmanom!«
Barman je skrbno začel brisati maež na pultu. »O tem ne vem ničesar,« je zabrumdal. »Moram govoriti s sešom.«
Cez nekaj minut se je barman vrnil in rekel: »Ullman nočoj ne igra. Banko ima Zarifis.«
Pot do Ullmana pelje preko Zarifisa, si je mislil Angel. Ullman je nočoj gotovo zaposlen. Torej je Brayn imel prav. Angel je skomignil z ramo in rekel prezirljivo: »Jaz ne igram za majhen denar! Kdo je ta Zarifis?«
Pogled črnih Tonyjevih oči je bil omalovažujoč, vendar je odgovoril: »Ce bi radi igrali za visoke zneske, bo Zarifis kar dober za vas. Potem se bosta lahko lotili pa še Ullmana. Velja?«
»Naj bo, no. Saj tako nimam drugega dela,« je privolil Angel.
»Pojdite v hotel Graylands! To je čez ulico, na desno. Soba št. 713. Recite, da vas pošilja Charly.«

»Hvala,« je rekel Angel in porinil barmanu bankovec za deset dolarjev. »Srečo želim!« se je Tonyju razvedril obraz, ko je zagledal denar. Angel je bil kmalu v veži hotela Graylands in je mimo vratarja odločno stopil v dvigalo. Uslužbenec je ustavil dvigalo v sedemnajstem nadstropju. Angel je zavil po dolgem hodniku in pozvonil na št. 713. Cez nekaj trenutkov so se vrata odskrnila. »Jaz sem Al,« je rekel Angel. »Pošilja me Charly.«
»Al iz Denvera?« je vprašal neki glas.
»Ne, Al iz Detroita. Pravijo mi, Stirje asi!«
Vratar je pokimal in odprl. »Vstopite! Sporočili so nam, da pri-dete.«
Angel je nasmejan stopil v veliko predsobo. Skozl zaprta vrata na desni je zaslišal dobro mu znani zvok jetonov za igralno mizo.

DVANAJSTO POGLAVJE

Soba, v katero je Angel stopil, je bila pravzaprav opremljena kot salon, toda vse pohištvo je bilo pomaknjeno k steni, na sredi je pa stala velika ovalna miza, pokrita z zelenim suknom. Za mizo je sedelo deset igralcev, drugi so pa sedeli ob steni. Ko je prišel Angel, so se vsi obrnili in ga pogledali. »Al, Stirje asi,« ga je najavil vratar. Angel je mirno šel k zeleni mizi in se usedel. Pogled na mizo mu je povedal, da igrajo res za velike vsote. Igralci so bili iz vseh slojev, od newyorške elite, do gangsterjev. Nekli moški, podobni farmarju z Zahoda, se je sklonil k Angelu in mu pošepetal: »Ce imate radi veliko igro, boste zadovoljni. Banko ima Zarifis.«
Angel je dvignil pogled: Zarifis je imel pred sabo velik kup jetonov in dolarjskih bankovcev. Bil je to človek z zagorelim obrazom in črnimi očmi, z debelim vratom in majhno glavo. Začutil je, da ga Angel gleda, dvignil glavo in vzdržal Angelov pogled. »No, mister Al, koliko jetonov hočete?« je vprašal. »Beli so po sto dolarjev, rdeči po pet sto, modri pa po tisoč.«
Zarifisov glas je bil prezirljiv, nimo tega je govoril skozi nos. »Dajte mi dvajset modrih!« je mirno in polno rekel Angel.
V trenutku so vsi utihnili. Igralci so se naglani in pozorno pogledali Angela. Ne da bi trenil, je Zarifis naštel dvajset modrih jetonov in jih porinil Angelu, rekoč: »Dvajset tisoč! Dajte denar.«

Vrbina: osnova za 3000 ha novih površin

S 74 milijoni investicij bodo dobili pri KGP v Brežicah 560 hektarov novih površin — Med vrstami topol v plantažnem nasadu v Vrbini uspeva najlepši krompir — Velik načrt, ki ga uredničujejo že sedmo leto — Tri tisoč hektarov neizkoriščenih zemljišč med Brežicami in Videm-Krškimi se bo spremenilo v polje in gozd

Na področju med komunama Brežice in Videm-Krško je približno tri tisoč hektarov površin, poraslih z grmičevjem, robidjem in redkim beteznim gozdom. Nobene koristi ne daje ta zemlja. Krka jo deli na dva dela in talne vode je dovolj. Plast zemlje je dovolj debela, tla pa so kot nalašč za gojenje topole. Letni prirastek za sečnjo je v naših gozdovih zelo majhen, potrebe po lesu pa so vedno večje. Topola zraste enkrat hitreje kot druge vrste lesa. Zelo je iskana za furnir in za celulozni les, uporabna pa je tudi za drva.

— Uredili bomo plantažne nasade. V dolgih ravnih vrstah bodo rastle vitke topole, ki potrebujejo posebno nego. Kjer rastejo, je treba zemljo gnojiti, okopavati in rahljati tako kot poljskim pridelkom. Vprašali smo se: zakaj ne bi torej med vrstami topol gojili poljščin, saj bi opravljali dve deli hkrati in imeli dvojno korist od tega! — tako so nam pred dnevi povedali pri KGP v Brežicah in nadaljevali:

— Vedeli smo, da mora biti to, kar začnemo, pravo, pravcato ogledalo. To je prvi poskus, zato ne smemo nikomur dovoliti, da bi s prstom kazal na nas: pogledajte jih, kako gospodarijo! Komune moramo pripraviti k razmišljanju in k ukrepanju s tem, kar bomo začeli mi, tako smo sklenili.

Veliki načrt je počasi dozoreval. Za temeljite strokovne priprave je poskrbel Gozdarski inštitut v Ljubljani, katerega so zaprosili za pomoč. Šest let so sadili topolove sadike, opazovali, merili in izmed 58 vrst topol izbrali 7 najprimernejših. Že ko so začeli, so najprej pomislili na drevesnice, ki bi zagotovile dovolj sadik za razsad. V drevesnici na treh hektarih (zdaj jo širijo na 5 ha) že vzgojijo na leto 40 tisoč sadik. Prve topole, ki so jih posadili v polzkovskih nasadih pred sedmimi in šestimi leti, so visoke že 10,15 in tudi 20 metrov.

Od 230 ha površin, kolikor jih je na Vrbini, je 55 ha že obdelanih. Na 6 ha raste topola, v ravnih vrstah si sledi drevo za drevesom, v sedem metriskem razmaku med vrstami pa raste krompir, ki je najbrž najlepši, kar ga je v okraju. Na ostalih površinah je 12 ha krompirja, 5 ha pšenice, 2 ha ječmena in 20 ha koroze. Za obdelavo pripravljajo novih 144 ha zemlje. Ponekod je to že zorana njiva, ponekod še pojo žage in sekire, drugod spet se šele oglašajo eksplozije, saj je treba korenine več-

jih starih dreves razstreljevati. Na področju ob Krki, kjer so na večji parceli vsa pripravljala dela že opravljena, hropi težki traktor goseničar in z velikim plugom orje skoraj meter globoko brazdo. Svetlikajoča se prst, ki so jo skozi stoletja rahljale korenine, prihaja sveža in deviška na dan, iveri razstreljenih štorov in korenin v njej pa so videti v sončni pripeki kot nemočne, posekane roke.

55 ha obdelanih površin in 144 ha novih površin, ki bodo še letos zorane, 25 stalnih delavcev, ki pozimi in v deževnih dneh delajo v gozdu, ter 30 sezonskih delavcev je pod vodstvom strokovnjakov opr-

Kontrola talne vode v vodomerni postaji

vilo to delo. Pomagali so jim šolarji iz artistske in brežiške šole in zaslužili za izlete. Pomagali so jim sodobni stroji: 2 težka traktorja goseničarja, 6 navadnih, 1 enosni traktor in 1 »karterpiller«.

Vprašanje: odkod sredstva? se nehote vsiljuje vsakomur, ki opazuje to veliko ravnico na Vrbini. Odgovor je kaj preprost. Vse kar je doslej ustvarjenega na Vrbini, je šlo brez investicij! Skoraj vse stroške za 200 ha novih površin je plačal posekan les, ki sicer ne bi nikoli koristil. Krmežljivo drevje bi se krivenčilo kot prej, okoliški kmetje pa bi le tu in tam odpeljali iz tega »go-

zda» voz drv ali kolja. Ko so sekali, so skrbno prebirali vsak kos lesa in z izkupičkom prodanega lesa plačali vse stroške. Za Vrbino potrebujejo le še 15 milijonov, pa bo vse urejeno.

Nato se bodo lotili Dobrove. Tam je 360 ha približno enakih zemljišč. Večino stroškov bo plačal les, posekan na 66 ha, na približno 200 ha pa je bil opravljen golosek v »dobi planskih let« kot pravijo gozdarji. 154 milijonov bodo dobili s prodajo lesa na Dobrovi, 58 milijonov posojil pa bodo potrebovali za ureditev tega predela. 74 milijonov dinarjev posojil za skoraj 600 ha novih površin je zelo malo. Po 16 letih pa bodo v topolovih nasadih, ki bodo tam zrastle, lahko na vsakih 100 ha vsako leto posekali 45 tisoč kub. metrov topolovine. Poljski pridelki bodo donasali toliko kot na vseh drugih kmetijskih posevkih. Topolovina, 45 tisoč kub. metrov topolovine na 100 ha, pa bo predstavljalo čisti dobiček!

Ko smo vprašali za težave, so povedali, da večjih težav

Brežiški pionirji so na Vrbini pridno pomagali in zaslužili precej tisočakov za izlete in druge potrebe...

pravzaprav ni. Največ preglastic je z zasebnimi parcelami, ki so kot drobni otočki zagazdene v Vrbino. Pred nekaj leti so nekaj zemljišč dodelili agrarnim interesentom. Ti otočki povzročajo velike nevednosti. Nujno bi bilo ukreniti kaj za arondacijo, vendar so na ta zvon doslej na brežiški občini bolj slabo slišali. Videmska celuloza se je za topolove nasade na Vrbini že zanimala, vendar doslej ni še nihče prišel pogledat. Topolovina je za Celulozo surovina bodočnosti, zato bi bilo prav, če bi v tej veliki akciji sodelovala.

Vsak dan hite delavci k vodomernim postajam in s palico merijo višino talne vode.

Na Vrbini ni nevarnosti suše. Čez leto bodo zemljo namakali s pomočjo jarkov, ki bodo dovajali vodo iz Krke. Če prihodnje leto bo v novih hlevih zamakala živina. Za začetek 200 glav. Hlevski gnoj potrebujejo topola in poljski pridelki. Na Vrbini ne bo treba kupovati krme za živino!

To, kar nastaja danes na Vrbini, je osnova za 3 tisoč ha novih površin. To je edinstvena, široko zasnovana, strokovno utemeljena akcija na dobri zemlji z nizkimi stroški. Najbrž je to prvi primer v okraju, pa tudi v republiki, ko začnemo kmetijstvo s poljedelstvom, videti pa je, da je takšna pot najbolj pravna.

Miloš Jakopec

„Jaz že ne bom plačala!“

Začelo se je tisti dan, ko je hišni svet »Rumenega bloka« dobil prvi račun za porabljeno vodo po točno premerjenih kubikih.

»Ne plačam! Mi je ne žremo, da veste, mi varčujemo z vodo!« je zapela Špela, ki se v hiši vedno prva oglasi.

»Kaj, da bi dali za vodo 615 dinarjev? Ste vsi ponoreli!?« se je zadržala na sestanku hišnega sveta Mica, ki se tako rada postavi, da vsak dan vse sproti opere in da »njeni štirje otročki niso nikoli umazani«.

»Ne dam!« se je pridružil Jernej, »jaz perem fiča komaj vsak tretji dan, v »Rdečem bloku« pa ga Korenčkovi umivajo vsak dan in njihov račun ne znese niti 650 dinarjev na mesec!«

»Pri nas se sploh malo umivamo...« je povedala debela Mandica in takoj dodala, »...ker nas ni vedno doma,« da je ne bi kdo napak razumel.

Kreganje se je nadaljevalo debelo uro. V bloku, ki je dal za vodo prej pavšalni prispevek nekaj borih stotakov, vseh devet strank ni in ni hotelo razumeti, da morajo zdaj, odkar jim je podjetje »VODOVOD« postavilo v kleti na glavno dovodno cev vodno uro, plačati pač toliko, kolikor so vode porabili! Prej vsak mesec 1600 dinarjev, zdaj, za junij, pa kar 8.480 dinarjev!

»Sramota! Nezaslišano! Odirajo nas!« Tako in podobno so se menili, nihče pa ni povedal in ne pomislil:

— pri Slanovih že pol leta pušča tesnilo na stranišču;

— pri Močilnikovih po malem že dva meseca curi iz obeh pip nad kopalno kadjo;

— Jernejc ljubi svojega fiča bolj kot samega sebe in po nobeni vožnji ga ne pozabi na dvorišču temeljito oprati »zgoraj in spodaj«, kot sam tako rad pove prijateljem;

— v družini Kapljičnik teče voda v kuhinji po ure in ure iz pipe, »da je bolj hladna...« če je treba vanjo postaviti kozarec mleka ali kompota.

Na vse to — in še na marsikaj drugega, kar delamo ali opazujemo v naših kuhinjah, kopalnicah in ob drugih vodovodnih napravah — se v »Rumenem bloku« niso hoteli spomniti. Že drugi dan je

predsednik hišnega sveta prišel v pisarno novomeškega podjetja »VODOVOD«, kjer je hotel račun vrniti. Pa ga ni vrnil; zvedel je namreč tole:

Hušji smo kot velemesto z razvito industrijol

»Novomeški vodovod napaja zdaj področje, kjer živi približno 10.000 ljudi: Stopiče, Crmošnjice, Dol. Težko vodo, Gotno vas, Edinščino, Cegelnico, Mackovec, Ločno, Novo mesto, del Zabeje vasi in še nekaj zaselkov. Črpalnica v Stopičah dela zdaj z 90-odstotno zmogljivostjo. V zadnjih 4 le-

tih je kolektiv podjetja »VODOVOD« priključil na glavne cevi 320 novih priključkov. Na dan načrpamo od 5 do 6.000 kubičnih metrov vode. To pa je že potrošnja, kakršne nima niti velemesto z razvito industrijol; imamo bloke (na primer v Jerebovi ulici), kjer porabijo na osebo tudi do 1000 l vode na dan, druge pa spet komaj 100 litrov. Zelo pa nas boli znana ugotovitev, da gre v Novem mestu do 30 odstotkov načrpane vode v nič, v čisto izgubo! Od 5000 kubikov je odteče v kanale in v Krko do 1500 kub. metrov, na dan! Nešteto stranišč pušča, tesnil v pipah zaradi malomarnosti ljudje ne dajo mesece in mesece v popravilo, druge spet razlivajo vodo, kakor da nam teče zastoj iz Gorjancev. Pa damo samo za elektriko, ki jo porabi črpalna postaja, vsak mesec od 600 do 800.000 dinarjev.

Zato smo se lani lotili načrtnega varčevanja z vodo, ki je naše veliko naravno bogastvo. Na Glavnem trgu, ob Cesti komandanta Staneta in v

Bršljinu smo montirali doslej približno 300 vodnih ur. Vsaka hiša bo plačala poslej toliko vode, kolikor je res porabi: 15 dinarjev računamo kubik vode za gospodinjstva, 45 din pa za obrt in industrijo.

Posledice so že tu!

Ceprav imamo zdaj nekaj tisoč potrošnikov več kot leta 1957, porabimo manj vode, kot smo je pred 4 leti! V preneka-tem gospodinjstvu so že dali popraviti pipo v kuhinji ali kopalnici oziroma so poskrbeli, da jim je Vodovodno-inštalatersko podjetje zamenjalo tesnilo v splahovalniku. Prvsod tam, kjer smo montirali na hišne priključke vodne ure, so začeli ljudje varčevati z vodo. Marsikje so šele vodne ure odkrile velike izgube oziroma okvare na omrežju:

v hiši na Glavnem trgu 4 je šlo vsak dan 26 kub. metrov vode v zemljo. Fekalije so pregrizle vodovodno cev, ki je bila kakor presekana; voda je v močnem curku lila v kraška tla, na kakršnih stoji naše mesto;

V Dilančevi ulici številka 3 smo izgubili vsak dan 50 kubikov vode. V hiši ob Cesti komandanta Staneta smo ugotovili v 7 dneh po namestitvi vodne ure, da je brez haska odtoklo v veliko luknjo pod nekdanjim hlevom 216 kubikov vode. In tako naprej... To pa so tisoči in stotisoči dinarjev!

Vode se v Novem mestu še vedno veliko preveč proda. Zato se naše podjetje resnično trudi, da bi potrošnje zmanjšali — se pravi, da bi zajeli vseh 30 odstotkov tistih količin pitne vode, ki gre zdaj nekoristno v zemljo oziroma v Krko. Varčevati se da tudi z vodo — celo več; varčevati bomo morali tudi z vodo! Vodne ure nam bodo pri tem najbolj pomagale.

V »Rumenem bloku« so že julija plačali za vodo samo 6.340 dinarjev; avgusta pa bodo morda komaj dobrih 4.500 dinarjev. Popravili so vse pipe, tesnila in zdaj naravnost ljubeče opazujejo trojne kazalce na vodni uri, ki se rosi v kleti njihove velike stavbe...

Ob 80-letnici gasilskega društva v Dol. Toplicah

Prostovoljno gasilsko društvo bo v nedeljo, 26. avgusta, praznovalo 80-letnico obstoja. Ustanovljeno je bilo 1881 na pobudo tedanjega zdravnika in najemnika termalnega kopalnišča Kulovca. To društvo sodi med najstarejša društva na Slovenskem. Ze tedaj se je večina topljskih gospodarjev včlanila v društvo. Prvi predsednik je bil zdravnik Kulovec, ki je društvo prav uspešno vodil. — V kratkem času so si topljski gasilci nabavili ročno brizgalno, gasilne obleke, parade kroje in najpotrebnejše gasilsko orodje. Zgradili so tudi skromen, a tedanjim razmeram ustrežajoč gasilski dom.

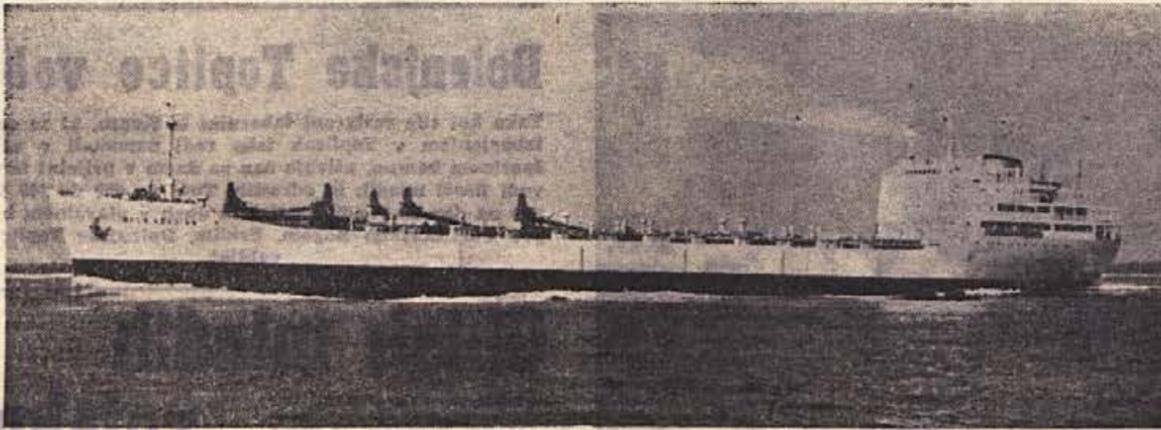
Gasilsko društvo je vsako leto prirejalo zabavne in kulturne prireditve, ki so jih občani in sosedje radi obiskovali in jih tudi finančno podpirali.

Za ustanoviteljem in prvim predsednikom je društvo mnogo leta vodil poštvalni predsednik Josip Zupane, za njim šolski upravitelj Martin Matko-

in nato Gašper Pelko. V tem času so si nabavili motorno brizgalno. Zaradi preurejanja in reguliranja potoka Sušice je bilo nujno, da si je društvo zgradilo nov gasilski dom na primernem mestu.

Med vojno je okupator motorno brizgalno odpeljal v Novo mesto ter uničil mnogo inventarja. Po vojni je sicer društvo dobilo vrnjeno brizgalno, kljub temu pa je naletelo na mnogo težav, ki jih je povzročila vojna.

V dobi dobri svojega obstoja je društvo sodelovalo pri gašenju mnogih požarov v bližini in daljni okolici ter obvarovalo milijardo vrednost ljudskega premoženja pred ognjem. Med večjimi požari naj omenimo le nekatere: Podhosta, Dol. Toplice, Stavča vas, Dol. Sušice, pri katerih so bile v nevarnosti cele vasi pa tudi pri mnogih manjših so sodelovali požrtvovalni topljski gasilci. Razen tega so sodelovali večkrat tudi pri gašenju gozdnih požarov.

Srečno vožnjo po mirnih oceanih, »BELA KRAJINA«!

Ponos koprškega in novo-meškega okraja, Bele krajine in piranske občine, naša največja trgovska ladja »BELA KRAJINA« pluje te dni prvokrat v Ameriko.

»Poročilo«

V zvezi z vašim dopisom št. 03/8 z dne 31. marca 1961 vam pošiljam naslednje podatke: število pionirjev: 19, število pionirk: 18. Naš odred se imenuje »Pionirski odred Matije Gubca«.

To je bilo vse (podpis smo izpustili), kar je občinska komisija Jugoslovanskih pionirskih iger v Novem mestu prejela na svojo okrožnico iz neke šole. V okrožnici poziva šolska vodstva, naj poročajo o udejstvovanju pionirjev in mladine v tej veliki akciji. Doslej je prispelo pet poročil in dva programa.

Vso šolsko mladež je akcija Jugoslovanskih pionirskih iger, ki se je pričela lani 29. novembra in se bo končala letos, zelo razgibano. Prav gotovo je tako tudi v vseh šolah v občini in okraju. Brez števila krožkov imajo učenci, skoroda ni šole, kjer ne bi otrok obiskali stari borci in jim pripovedovali svojih doživljanj, kjer si ne bi dopisovali s učenci neke druge šole, kjer ne bi tekmovali, brskali po preteklosti, pisali spominov, prirejali raznih predavanj, urejali šolskega vrta; skratka: še in še bi lahko naštevali. 39 osnovnih šol je v novo-meški občini, le pet poročil je prispelo po šestih mesecih razgibane dejavnosti pionirjev in med njimi je to, ki smo ga navedli v uvodu.

Komisija je zaprosila vodstva vseh šol, naj poročajo, ker ne potrebujejo samo podatkov, koliko pionirjev in pionirk je na šoli in kako se imenuje zjehov pionirski odred. Zelela je zvedeti, kaj delajo ti pionirji in kako so se vključili v veliko akcijo Jugoslovanskih pionirskih iger, ki bodo še bolj obogatila pestro izvenšolsko dejavnost, zblížale pionirje iz vseh šol in jih spodbudile k poglobljanju v našo bogato preteklost in sedanost. Od petih poročil so štiri na eni strani in pol zgovorno povedala, kaj so pionirji na štrih šolah že naredili.

Zelo dobro vemo, da tudi pri nas pionirji na vseh šolah pridno sodelujejo v Jugoslovanskih pionirskih igrah, mnogi odredi pa bodo vzlic temu prikrajšani za pohvalo, ker ni poročil. Pri tem se nehoti vsiljuje misel, da bi bilo morda res najbolje prepustiti tudi poročanje o njihovi veliki akciji kar samim pionirjem?...

Pozdravite svoje v tujini z DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga - hvala! Nam bodo za pozornost!

Ne 120 dinarjev, naše delo pogledite

Organizacija Rdečega križa je nekdanj delovalca zgolj tako, da je z materialno pomočjo odpravljala najbolj kričeče socialne probleme med ljudmi. MED NOB je RK opravil na osvobojenem ozemlju in v brigadah veliko delo. Po osvoboditvi je organizacija razširila dejavnost ter svoje humano delo vsebinsko obogatila.

RK se je lotil prosvetno zdravstvene vzgoje prebival-

cev, ki je po vojni mnogo pomagala zdravstvenim delavcem. Naše prebivalstvo ni bilo vajeno široko razpredene zdravstvene službe in je ponekod strokovno zdravstveno pomoč odklanjalo. Tisoči mladih in odraslih, ki so prešli številne zdravstvene tečaje RK, je spoznalo veliko vrednost zdravstva in pomagalo zdravstvenim delavcem pri širjenju zdravstvene prosvete.

Veliko delo je opravil RK pri organiziranju mlečnih kuhinj na šolah, saj je bil prav on pobudnik teh kuhinj. Solški otroci so nekdanj odhajali v šolo peš, več ur daleč brez malice ali s koščkom suhega kruha v žepu. Klimatsko zdravilišče RKS na Debelem Rtiču pri Koprju je mnogim slabotnim otrokom iz vse Slovenije povrnilo zdravje, jih okrepilo in jim nudilo hkrati prelepe po-

čitnice ob morju. V tečajih o hišni negi bolnika so zdravstveni delavci na pobudo RK seznanili prebivalce s preprostimi toda pomembnimi pravili nege bolnih. V vsakoletnih krvodajalskih akcijah spodbujajo aktivisti RK prebivalce h krvodajalstvu, kri ne-sebičnih krvodajalcev pa je rešila že mnoga življenja v bolnišnicah in ob raznih hudih nesrečah. Rdeči križ je z malimi asanacijami na podeželju, pripomogel mnogim naseljem do zdrave pitne vode v urejenih vodnjakih in majhnih vaških vodovodih ter pomagal urediti napajališča za živino in podobno.

Našteli smo samo del vsega, kar je RK opravil po vojni. Vse to je dokaz, da je prerasel v pomembno družbeno organizacijo, ki pomaga pomoči potrebnim in hkrati prebivalce tudi zdravstveno prosvetljuje. Članarina se je letos povečala od 60 na 120 din. Prepričani smo, da bodo člani povečani znesek brez godrnjanja plačali in da bodo vrste RK okrepili mnogi državljani, ki bodo na novo postali člani te humane organizacije. S. Škofir

Živahni zbori v Topliški dolini

Te dni so bili na območju vseh krajevnih odborov v Topliški dolini zbori volivcev. Zbor v Dolenjskih Toplicah 4. avgusta ni bil dobro obiskan, čeprav so bila na dnevnem redu zelo važna vprašanja. Predvsem so obravnavali šolsko problematiko. V občini bo z novim šolskim letom namreč ukinitih več šol, ki nimajo dovolj učencev. Otroci iz Drganjih sel bodo n. pr. hodili v šolo v Vavto vas. Matična šola bo osemletka v Dolenjskih Toplicah; tej bosta kot podružnični šoli dodeljeni šoli v Soteski in v Poljanah.

Reorganizaciji bo torej v občini 13 osemletk. Solški odbor osemletke bo imel 13 odbornikov, ki jih volijo zbori volivcev in učiteljski zbor. Ali pa jih imenuje ObL.O. Zbor volivcev v Dolenjskih Toplicah je za šolskega odbornika izvolil Ignaca Pršino. V perspektivnem načrtu je v Dolenjskih Toplicah tudi nova šola, ki jo bodo gradili 1964 ali 1965. Ko so razpravljali o prihodnem načinu finansiranja šolstva, so volivci poudarili, da bo treba posle s sredstvi pravočasno gospodariti.

Več govora je bilo o vrašanju komunalne delavnosti. Nužno bi bilo potrebno popraviti vsake ceste in poti. Za ta dela imajo malo sredstev, zato bodo organizirali prostovoljno delo.

Za na prejšnjem zboru so volivci razpravljali o dodeljevanju posoil iz stanovanjskega sklada. Tokrat so menili, da dosedanj postonek nikakor ni oti pravičen. Volivci povše le omenili, da mora njegov sin s šestletansko družino stanovati v kleti nedogratene hiše, čeprav je bil borec. Posoilja, da bi dogradil svojo hišo, ni dobil, ker ni ponudil dovolj visoke obrestne mere pri odplačevanju dolga in ker je za odplačevanje postavil malo daljši rok. Posoiljo so namesto tega dobili premožnejši ljudje, ki so nudili boljše urodnosti pri odplačevanju dolga.

Nadalje se volivci niso strinjali v odredbo, po kateri morajo Dolenjske Toplice plačevati tak hišni fond, kakršnega plačujejo v

mestih. Če je to zato, ker so zdraviliški kraj, bi jih morali upoštevati tudi pri ugodnostih. Potrebujejo pa lekarno, ker je v vsakem zdravilišču nujna.

Tovariš Peiko je seznanil zbor z razvojem kmetijstva v Topliški dolini. Pri tem je povedal, kako in kdaj se bodo odkupovali poljski pridelki, kako bo treba gnojiti, katera gnojila bodo potrebovali. Kaže, da so se volivci seznanili z ukrepi, ki so potrebni za napredek kmetijstva.

Na koncu je zbor volivcev sprejel sklep, da je treba čimprej začeti graditi stanovanjske hiše. Pričakujejo, da bodo tokrat njihove zahteve le naletele na razumevanje.

Turistična sezona v Dolenjskih

Toplicah je na višku. Med gosti je veliko tujcev, zlasti slovenskih rojakov iz Amerike. Vsi prostori so zadnje dni oddani. Čeprav nudijo tudi domačini svoja stanovanja, prostorov še primanjkuje. V velikem bazenu je včasih več sto kopalcev. Zal je včasih vreme neprimerno in je bazen manj zaseden.

Maline na Rogu so dozorele. Vsak dan odhajajo ponje novi nabiratelji, celo iz oddaljenih krajev. Ta gozdni sadež odkupuje kmetijska zadruga v Dolenjskih Toplicah. Pridni nabiratelji zaslužijo prav lepe denarce. Maline nabirajo do poznega mraka, nekateri pa ostanejo v gozdu tudi čez noč, da lahko zjutraj začno prej obratiti.

Drago Gregorc

»Katra, si že slišala...?«

Pinkeldorferjeva Katra se je zbudila, ko so prvi sončni žarki poljubljali obronke gora. Kot običajno se je popraskala za ušesi, zazehala, se usedla na posteljo, vtaknila v copato najprej levo, potem pa še desno nogo. Ob tem opravilu se je skušala spomniti vseh dogodkov preteklega dneva, zlasti pa ugotoviti, če se ji je to noč kaj sanjalo...

Zivljenje v majhnem mestu je dokaj klavirno. Skoraj vse se odvija po gostilnah, kavarnah in na mestnem trgu. Vse, kar se popoldan, zvečer ali ponoči porodi v modrih glavah ob večnem premetavanju kart, v zatohlem kavarniškem vzdušju in ob polpraznih kozarcih vina - vse to se naslednjega dne v tisoč izvodih razmnoži na trgu, kjer imajo glavno besedo gospodinjice, vdove, postarne device - skratka tista sila, ki lina v svojih rokah dobro ime in včasih tudi obstoj posameznika v mestu. Ob brezplodnem pletenčenju na trgu in pozneje v slaščičarni ali kavarni jim mine dopoldne. To je sicer kratek čas, toda povsem zadostuje, da gre skoraj vse mesto skozi usta obriranja železnih mestnih turij.

Ko se je Katra zbudila in namestila obe nogi v copate, je šla najprej k oknu in pogledala na cesto. Lep dan je bil, poleg tega pa še semjenj v mestu. To bo nekaj - si je dejala in se hitela oblačiti, da ne bi zamudila česa pomembnega. Poudariti moramo, da je bila Katra Pinkeldorf vdova po višjem cesarsko-kraljevsem davčnem inšpektorju v pokojju in da je kot taka spadala v elito mesta. Poznala je vse in vsakega, kdor je bil seveda njene pozornosti vreden...

In tako je šla Katra na mestni trg. Ne moremo reči, da je bila dobre volje, saj se ni mogla spomniti vsega, kar je slišala včeraj. Nekam medlo ji je donelo po ušesih, da je nekdo neke nekoč okradel neko prijetno samico. Nikakor pa se ni mogla spomniti, kdo je bil to in katera samica je bila to.

»Dobro jutro, Katra,« je slišala pozdrave z vseh strani.

»K vragu!« je dejala Katra in tuhtala, katera samica je bila.

»Saj vendar vse poznami; in z vsemi govoricim, pa nič ne vem...«

Tako je modrovala Katra Pinkeldorf in prebirala na pol gnilo solato.

»Ježeš, Katra! Ali si že slišala?« ji je padlo izza hrbta v ušesa. Ne da bi dobro pogledala, kdo je povedal te besede, je Katra dejala: »Kaj pa?«

»Neverjetno, kdo bi si bil mislil... Pa ravno oni! No, kaj takega...«

Katra je postajala nestrpna.

»Kaj res nisi slišala? Res neverjetno, zanimivo... čudno...«

»Povej, hudiča, kaj pa je takega, česar jaz še ne vem?«

»Fridolinova Vera bo tožila Gašperja Zornika...«

»Česa ne poveš! Ali gotovo?«

Odgovor je bil pritrdilen...

»Tele solate bom vzela pol kile,« je dejala Katra, zraven pa še dodala (bolj potihoma): »To je pa res zanimivo... Tožila ga bo.«

Naglas pa je spet rekla: »Zakaj pa ga bo tožila?«

bra informatrica že odšla, da bi o novici poročala drugim vesti žejnim ušesom.

»Neverjetno... Tožila ga bo...« je mrmrala Katra, ko je korakala proti kavarni.

Po glavi so se ji podile misli kot oblaki po nebu ob neurju. Kombinirala je desno in levo, ugibala in razglabljala. Nenadoma se je spomnila...

Baje je nekdo nekoga okradel... In celo neko samico. Fridolinova Vera je samica. Gašperja Zornika je Katra sicer dobro poznala in ne bi mu prisodila kaj takega, saj je bil vedno miren človek. Toda kaj, ko pa se tudi star panj rad vname... »Bo že držalo,« je dejala Katra in korakala dalje. Prišla je do kavarne, na pragu pa je zamrmrala: »Zornik je oropal Fridolinovo.«

Kot kraljica je zaplavala Katra med kavarniškimimi mizami, se ozirala levo in desno, dokler v kotu ni zagledala trojice nje podobnih, ki so sedele za mizo, stikale glave, pred seboj pa so imele skodelice črne kave, vendar prazne in obrnjene narobe.

»O, Katra, si je prišla!« je zadonelo iz vseh treh ust. Katra pa je je prikimala in se zavajila v prazen stol ob mizi.

»Ali si slišala kaj novega?« je bilo prvo vprašanje, nastlovljeno na Katro Pinkeldorf.

Pogledala je Katra levo in pogledala je desno, nato pomolčala in napolned zmagoslavno rekla: »Zornikov Gašper je oropal Fridolinovo Vero in ta ga bo tožila...«

Kot bi strela tresčila med ugledne mestne gospodinjice, tako je delovala ta novica.

»Ali res? Od kod pa veš? Pa ravno on, Saj sem si mislila... Nikdar ni bil kaj prida... Neverjetno, ostudno... Grozno...«

To pot je bil sestaneč v kavarni kmalu pri kraju. Prijateljice so se razšle in vsaka je hitela, da bi novico povedala naprej...

Kurnikova Roza je vsa zasopla prihitela domov in začela kuhati kosilo. Vest, ki jo je pravkar slišala v kavarni, ji ni dala miru. Ves čas ji je klijavalo po možganih in brnelo po ušesih: »Vera bo tožila Zornika, ker jo je oropal...«

»Oropal jo?« Samo to? Gotovo je bilo kaj več, pa je Katra zamolčala, ker pozna Zornika... Običajno vsak moški pri ženski laže tudi kaj drugega... Tako je mislila Roza in kuhala kosilo...

Ferdinand Kurnik je prišel domov utrujen. Blago se je nasmehnil, ko ga je na mizi čakalo toplo kosilo, za mizo pa je sedela njegova ljubica Rozalija. Kadar je bil Kurnik izredno nežen, je namreč svojo Rozo imenoval - Rozalijo.

Pojedel je Kurnik zvrhan krožnik juhe, pogledal je ženo in opazil, da mu ima nekaj povedati.

»Vprašal je: »Kaj je novega?«

In Roza ki je komaj čakala na te besede, je dejala:

»Ali še nisi slišal? Fridolinova Vera bo tožila Gašperja Zornika, ker jo je oropal in skušal posiliti...«

Ferdinand Kurnik je planil kvišku: »Kaj praviš? Ali res? Gašper je poskušal posiliti Vero, pa pri njegovih sedemdesetih letih?«

Roza je vzhliceno prikimala...

Vsako popoldne se v kavarni obvezno zbere kvartopirel, ki ure in ure premetavajo karte, ne glede na to, kakšen dan je zunaj, kateri dan je in koliko je ura...

Ferdinand Kurnik je to pot malo zamudil.

Sedel je za mizo, naročil dva decja vina in pomeniljivo pogledal okrog sebe...

Metali so karte in metali in ura je tekla za uro. Vsak je vmes povedal kako novico in vsak je naročil nekajkrat po dva decja... Tedaj pa je prišel Kurnikov čas!

»Ali že veste?« je dejal... in obmolnil.

Vsi so dvignili glave iznad kart in skoraj istočasno vprašali: »Kaj pa?«

Svečano je dejal Ferdinand Kurnik: »Fridolinova Vera bo tožila Gašperja Zornika, ker jo je posilit...«

Pogledal je Kurnik okrog sebe, da bi videl učinek besed, potem pa dvignil kozarec in ga mirno izpil.

Vsi so nemo obsedeli... vendar le za kratek čas.

»Kaj praviš, Gašper? Kdo bi si mislil... in celo posilit?«

To pot je Kurnik čutil, da je sila pomembna osebnost, in začel je navzočim pripovedovati vse podrobnosti: kako, kdaj in kje se je zgodilo...

Gašper Zornik ni rad hodil v kavarno. Sploh je bil miren človek in tih je prenašal svojih sedem križev. Zvečne je sedel doma in bral knjige. Tisti dan pa je odšel z doma in se napotil v kavarno, ker so dobili nove inozemske revije.

Stopil je v kavarno, šel k revijam, si izbral največje in se usedel v kot. Naročil je črno kavo in začel brati...

Slučajno je pogledal Ferdinand Kurnik v kot kavarne in tam opazil Zornika. Pomenljivo je zakajšal in dejal: »Ali ga vidite?« In vsi so pogledali v kot in prikimali...

Sedel je Gašper v kavarni in bral. Nenadoma pa prisede k njemu dober prijatelj in mu reče: »Oprost, Gašper, da te motim. Vendar bi le rad vedel, ali je res, da te bo Vera tožila?«

Gašper je pogledal presenečeno kot vol, ko ga kolječ, nato pa je dejal: »O čem pa sploh govoriš? Jaz ne vem ničesar...«

Oni pa je nadaljeval: »Kaj ni res, da si posilit Vero in ta te zato toži?«

»Kaj praviš? Jaz da bi posilit Vero?« Gašper je postajal razburjen... »Kdo ti je za to povedal?«

»I, ravnokar je Kurnikov Ferdinand podrobno govoril o tem...«

Takoj naslednjega dne je šel Gašper Zornik k odvjetniku in zahteval, da se zoper Kurnika vloži tožba zaradi obrekovanja...

Odvetnik e vložil tožbo, prišlo je do obravnave in Kurnik je bil na sodišču obsojen...

V zagovoru pa je povedal, da je novico slišal od žere... In šla je na sodišče Roza Kurnikova in za njo še Katra Pinkeldorfova in še marsikdo...

Bili so stroški, precejšnji stroški, da se je ugotovilo, da Vera sploh ne bo tožila Gašperja, da Gašper sploh nikdar ni položil roke na Vero in da je tudi nikdar ni oropal...

In šele ko je bila sodba že pravomočna, se je Katra spomnila, da tistega o ropu ni slišala; temveč da se ji je to sanjalo. Končno je torej le zvedela, kaj se ji je tisto noč sanjalo... Zaradi sanj pa je bila obsojena sama, zraven nje pa še marsikdo drug, plačati so morali stroške, ki niso bili majhni.

Kdaj bo konec obrekovanj in opravljarj, kdaj bo konec tistega: »Ali res?«

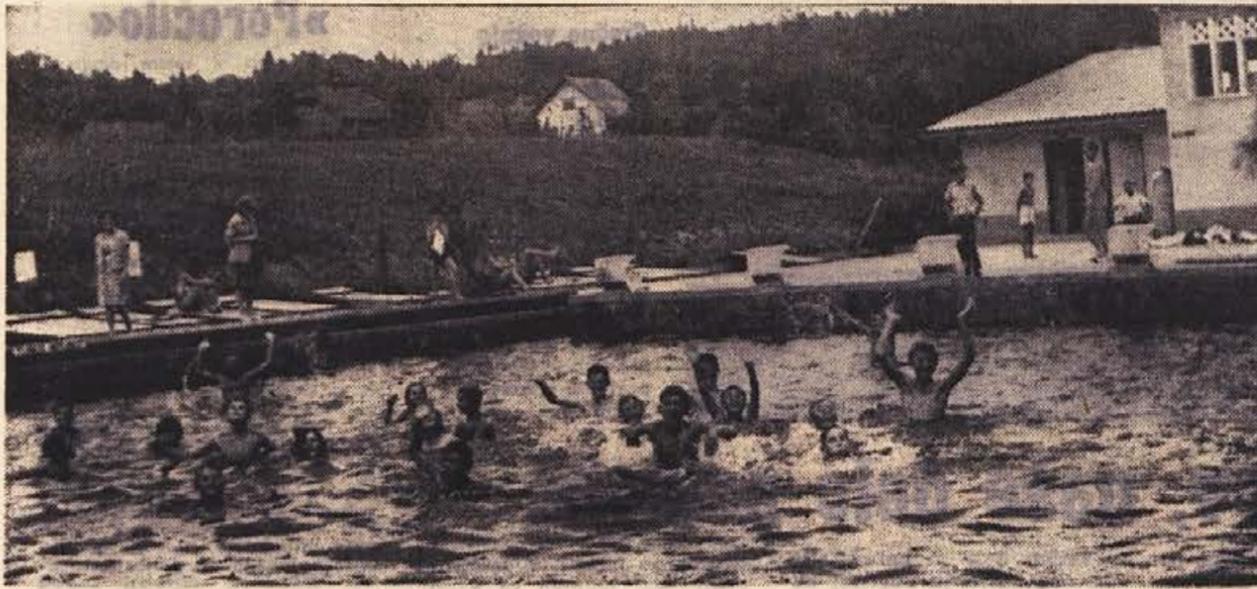
Roko na srce...

Program DZS in LIPE v Koprju

Državna založba Slovenije bo v jubilejnem letu izdala: »I. jubljana v ilegali«. (drugi del). Matevž Hacc »Naši obrabi« (partizanske povesti), Ivan Šibl »Vojni dnevnik« (spomini iz NOB na Hrvaškem).

Založba Lipa v Koprju je razpisala nagradni natečaj za izvirna slovenska knjižna dela s predvojno, medvojno in povojno tematiko. Do določenega roka je prejela dvanajst rokopišev, med katerimi je založniški svet izbral tri. Posebna komisija ta dela zdaj prebira in bo v prihodnjih dneh določila nagrade zanje, takoj nato pa jih bodo pričeli tiskati.

Sino, bratu, fanto ali možu, ki je v vrstah ILA, pripravite največje presenečenje, če mu naročite še danes DOLENJSKI LIST!

Tri peta mesta na prvenstvu FLRJ

Penko, Špiler in Hudetova so se uvrstili med najboljše v državi

Pretekli petek, sobota in nedeljo je sprejela Ljubljana v goste najboljše atlete in atletinje iz vse države, ki so se potegovali za naslove letošnjih državnih prvakov. Se nikoli ni bila konkurenca tako močna kot letos in se nikoli se ni prijavilo toliko tekmovalcev in tekmovalk (preko 430). Borbe so bile zelo zagrizene in tudi odlični rezultati ni manjkalo. Postavljeno je bilo več državnih rekordov, ki veliko pomenijo tudi v evropskem merilu. O republiških rekordih pa se sploh ne izplača govoriti, ker jih je bilo preveč. Za razliko od prejšnjih prvenstev so na letošnjem XVII. prvenstvu FLRJ nastopili vsi najboljši in prav zato so uspehi, ki

so jih dosegli novomeški atleti in še nekateri drugi s področja Dolenjske, tako pomembni. Ker ne morem opisati vseh zanimivih atletskih dogodkov zadnjih treh dni preteklega tedna na Centralnem stadionu v Ljubljani, se bom omejil na rezultate novomeških in ostalih dolenjskih atletov. Največje presenečenje je pripravil Igor Penko v metu krogla. V izredno hudi konkurenci je osvojil častno 5. mesto z rezultatom 15,42 in pustil za seboj mnoge znane atlete, ki imajo že rezultate preko 15 m (Škrljevič, Vračar, Ladošević itd.). Z omenjenim metom, ki ga je dosegel v drugi seriji (prvi met - 15,22 m) je za 3 cm izboljšal lastni rekord Dolenjske, ki

ga je dosegel spomladi.

Tudi Špilerjev peto mesto v metu kopja je zelo lep uspeh. Špiler je v začetku metal nezanesljivo (58,87 m in 59,94 m) in je že kazalo, da ne bo prišel v finale - med šestorico najboljših. V tretjem metu pa je le premagal mejo 60 m (60,87 m) in se uvrstil na 6. mesto. V nadaljnjih treh metih ga je zapustila trema in je rezultat še izboljšal. Z metom 65,22 m si je priboril 5. mesto, v zadnjem metu pa je rezultat še izboljšal na 65,43 m. Za seboj je pustil mnoge znane metalce, n. pr. Pavloviča (zmagovalca na troboju republik v Celju) ing. Brodnika, Slabinca, Lončarja itd.

Tretje peto mesto za novomeškega Partizana je na letošnjem prvenstvu osvojila Jelka Hude v teku na 800 metrov. V finalnem teku je dosegla svoj letošnji najboljši rezultat 2:21,6. Morda ji bo že prihodnji mesec uspelo izboljšati svoj dolenjski rekord (2:30,7), ker zadnji rezultat kažejo, da prihaja v formi. Z malo več srebe in pažljivosti v finišu bi bila na nedeljskem teku lahko celo tretja.

Četrti predstavnik novomeškega Partizana je bil Potrč, ki je skakal v višino. Čeprav očitno ni bil v formi, je z rezultatom 180 cm delil solidno 7-11. mesto.

Od vstalih Dolenjcev naj omenim še Kastelca, ki je bil drugi v metu kopja (68,24 m), dalje Spana, ki je bil drugi v teku na 3000 m z zaprekami, ter Serbevo s Senovega, ki je bila šesta v teku na 100 m (12,7) in osma v skoku v daljino (516 centimetrov).

Z rezultati predstavnikov Dolenjske smo lahko zelo zadovoljni, saj so dosegli več, kot smo pričakovali. Njihov plasman in rezultati pomenijo novo afirmacijo dolenjske atletike v zveznem merilu.

Dolenjske Toplice vabijo

Tako kot tile razigrani faborniki iz Kopra, ki so se med taborjenjem v Toplicah tako radi namakali v velikem športnem bazenu, uživajo dan za dnem v prijetni termalni vodi tisoči mladih in odraslih. Tudi po 600 do 800 kopalcev na dan se izvrši v poletnih dneh v plavalnem bazenu pod Partizanskim Rogom. Pridite, Dolenjske Toplice vas vabijo!

Obisk mladih rojakov

Pretekli teden je dva dni potovala po našem okraju skupina mladih Slovencev iz Trsta in Benečije, ki so odšli na potovanje za nagrado za odličen uspeh v šoli. V Novem mestu jih je pozdravila na Glavnem trgu sekretarka OK LMS Marija Mihelič in jim želela prijetno bivanje na Dolenjskem. Ker so se predolgo zadržali v Ljubljani, niso imeli časa, da bi si ogledali Novo mesto. Povabili so nas, da naj jih sprejmemo na partizanski Rog in že smo brželi proti Dolenjskim Toplicam.

V avtobusu je bilo prijetno vduhje. Profesor, njihov vodja, jih je stalno obvesčal po svočniku o znamenitostih na obeh straneh ceste, mladi rojaki pa so kljub vročini navdušeno prepevali narodne in partizanske pesmi. Po kratkem postanku v Dolenjskih Toplicah smo se odpravili proti Rogu. V pogovoru so nam povedali, da jih je skupaj 21, vsi sami odličniki, potovanje pa sta organizirali Zveza prijateljev mladine in Slovenska kulturno-gospodarska zveza iz Trsta.

V prijetnem pogovoru so nam hitro odkrili svoje misli. Zelo so bili navdušeni nad našimi mladinskimi brigadami in so kar hoteli ostati med brigadirji. »Tudi mi bi želeli sodelovati pri graditvi tako veličastnega objekta,« so dejali, ko je prešel pogovor na avtomobilsko cesto.

Voznja je hitro minila in že smo stali pred Bazo 30. Tu nam je tovariš Lojze Murni, nekdanji komandir zaščitne čete, v prijetni obliki razložil začetek in ves razvoj partizanstva na Partizanskem Rogu. Nato smo odšli še v Jelendol, kjer smo si ogledali znano partizansko bolnišnico. Mladi rojaki so se zelo zanimali za dogodke iz NOB. Na partizanski grobnici v Jelendolu smo počastili padle partizane z enominutnim molkom, nato pa smo se počasi, saj se je že začelo temneti, spuščali proti Dolenjskim Toplicam.

Zopet se je oglasila pesem in zopet smo se zbrali v manjši grupe k pogovoru. V Dolenjskih Toplicah so izletniki obiskali tudi pionirski tabor, kjer so prenočili, drugi dan pa odšli proti Otočcu in Kumrovcu, saj so si vsi želeli ogledati rojstni kraj maršala Tita. »Se se bomo vrnili k vam,« so nam zagotavljali ob slovesu. »Iako lepo je bilo med vami in toliko lepega ste nam pokazali.« Navdušeni so bili nad Dolenjsko in je res škoda, da so ostali tako kratko med nami. Prvi so namreč bili v krajih, kjer so potekale bitke za našo svobodo, in to je naredilo zelo velik vtis nanje. -kj

Brez krivde krivi

V članku, objavljenem v 31. številki »Dolenjskega lista« pod naslovom »Bojazen pred porazom ali podcenjevanje?«, je od 53 vrstic 44 popolnoma nemestnih.

Morda se je pisec poslužil napada namesto obrambe, ker zelo težko prizna svoje napake, toda naj bi se pri tem ne posluževal časopisa in tako ustvarjal med dolenjsko športno javnostjo napačne sodbe o dejanskem stanju.

Pisec je v 44 vrsticah nantzjal celo vrsto neutemeljenih trditvev. Napisal je, da so se novomeški odbojkarji prijavili za tekmovalce, nato pa tik pred tekmovalcem sporočili, da ne bodo igrali. To je najmanj nesmisel. Kajti isti dan, kot je bil turnir v Zuzemberku, to je 22. julija, naj bi bil v Novem mestu pokalni turnir Slovenije za člane in za katerega skoraj do zadnjega dneva nismo vedeli, da ga ne bo. Zato se, vsaj z vednostjo moštva, članska ekipa ni in se tudi ni mogla prijaviti za Zuzemberk ter nanj tudi ni računala. Ko pa smo v petek, dan pred tekmovalcem, ko smo že vedeli, da pokalnega prvenstva ne bo, zvedeli, da v Zuzemberku resno računajo na nas, smo skušali zbrati potrebno število igralcev, vendar je bilo že prepozno. Zaradi dopustnikov in pa zato, ker so mladinci tvorili posebno moštvo, nismo mogli zbrati niti 6 igralcev, kolikor jih je za igro neobhodno potrebno. Zato tudi nismo mogli v Zuzemberku videti po pisčevi sodbi »lepe« tekme. (Mimogrede povedano: zelo slab okus ima, če vidi lepoto nekega sporta tam, kjer se srečata dva tekmeča zelo različne kvalitete.) Preseneča pa pisčeva dobra informiranost o okrajnih prvenstvih. On ve, da igralci novomeškega »Partizana« nismo sodelovali na nobenem okrajnem prvenstvu. Mi, igralci, pa vemo, da smo letos aprila na tekmovalju v Novem mestu postali okrajni prvaki. On ne ve za to prvenstvo, pač pa ve, da je bilo okrajno prvenstvo 22. julija v Zuzemberku! Ali ni to malo čudno? Prav tako je čudno to, da on ve, da nam »celo manifestacija v Zuzemberku ni nič pomenila.« - Do sedaj smo se udeležili vsakega turnirja v okraju in izven njega, kamor nas je kdo pravčasno povabil. Tako smo že igrali na turnirjih v Trebnjem, Otočcu, Zuzemberku, Kočevju in Crnomlju. Udeležili smo se celo »Zlata omladine« naroda Like, Banije i Korduna« v Veliki Kladuši. Ali je torej umestno pisčeve »modrovanje« o tem, ali se bojimo, da nas ne bi slabši nasprotniki premagali, oziroma ali smo tako visoki, da taka tekmovalja podcenjujemo?

Ker pa št. r. samo pisec omenjenega članka, ampak tudi tehnični sekretar Okrajne zveze za telesno kulturo, bi ga rad vprašal, kdo je krivec, da ni bilo 5. in 6. avgusta tekmovalja ženskih mladinskih re-

presentanc okrajnih komisij za odbojko in zakaj se članska reprezentanca ni udeležila podobnega tekmovalja v Mežici. 5. julija je št. r. tehnični sekretar pisal Odbojkarjski zvezi Slovenije, da se odpovedujemo organizaciji turnirja mladink zaradi tehničnih ovir. Ali ni to zelo neprebrljivo? Kakšne tehnične ovire so bile, to verjetno ve samo tehnični sekretar. TVD »Partizan« - Novo mesto ni imelo tehničnega sekretarja in zato morda tudi ne tehničnih ovir ter je lahko organiziralo celo vrsto uspešnih prireditvev v odbojki, med drugim celo državno prvenstvo.

Tekmovalje moških reprezentanc naj bi bilo v Mežici. Reprezentanca ni sodelovala. - Kdo je krivec? Se teden dni pred tekmovaljem mi je št. r. dejal, da igralci »Partizana« ne moremo igrati na tem turnirju, ker gre tja moštvo druge slovenske lige - Trebnje kot okrajni prvaki, kar naj bi postalo v Zuzemberku. Kaj se je zgodilo? Nekaj dni pred tekmovaljem je tehnični sekretar št. r. »strokovno ugotovil«, da reprezentanca komisije pač ni isto, kot »njegov« okrajni prvaki in napisal kratko priporočilo na listek papirja, ki ga je pustil v pisarni, da bi bilo dobro, če bi reprezentanco sestavljali igralci novomeškega »Partizana« in trebanjski igralci, ter odšel na dopust. Ponočila se je že znana zgodba. V

četrtak smo dobili obvestilo, da naj sestavimo okrajno reprezentanco, ki naj bi nastopila v soboto in nedeljo. Bilo je zopet prepozno. Igralci novomeškega »Partizana« nismo mogli iti in šli niso niti Trebanjci. Tako je ta turnir, ki je bil organiziran v počastitev 20. obletnice vstaje in je se pomembnejši kot turnir v Zuzemberku, ostal brez zastopnikov novomeškega okraja. Se več, v soboto in nedeljo je bil tak turnir tudi v Izoli za reprezentanco članic in v Murski Soboti za reprezentanco mladincev. Novo mesto kot eno največjih središč odbojke v Sloveniji ni moglo poslati na ti zelo pomembni tekmovalji niti enega svojega predstavnika. Preseneča to, da se kaj takega ni nikoli pripetilo TVD »Partizan« - Novo mesto, da pa se je to zgodilo sedaj, ko imamo Okrajno zvezo za telesno kulturo in plačanega tehničnega sekretarja. Zanimivo je tudi vprašanje, kako to, da smo edini okraj v Sloveniji, ki še nima svoje komisije za odbojko.

Prešel sem okvir odgovora na članek št. r. Mislim pa, da se mi to lahko oprsti. Prispeval sem svoje in mnenje soigralcev k razpravi, ki jo zahteva št. r. Dodal sem najnovejšo dogodke, tako da bo razprava lahko popolnejša in da ne bo treba dvakrat iskati istega krivca.

Miran Šimič

Tesen poraz domačih balinarjev

V soboto, 12. 8., je bila odigrana balinarska tekma med reprezentancama Ljubljane in Novega mesta. Tekma je bila odigrana na novem igrišču Novoteksa v Novem mestu. Reprezentanca Ljubljane so sestavljali naslednji igralci: Loboda, Petrovič, Turk in Karo; vsi so že nastopili za državno reprezentanco. Za Novo mesto pa so igrali: Legiša (Zeleznicar), Hren (Pionir), Auersperger, Slana (Poštar) in Slak (Novoteks). Tekmo je otvoril predsednik Odbora Slovenije za balinanje Romeo Bassin. Pozdravil je pobudo nekaterih Novomeščanov, ki so pričeli s športnim balinanjem, ter želel, da bi se ta vrsta športa razvila tudi v drugih krajih na Dolenjskem.

V prvi igri so se na novem igrišču najprej znašli domačini, nato pa se je odprlo ljubljancanom. Vendar so gostje z večjo rutino zaključili prvo igro v svojo korist z rezultatom 13:0. V drugi igri se je še bolj pokazala premoč državnih reprezentantov. Velika prednost gostov so bile težke kovinske kroglice, uvožene iz inozemstva, medtem ko so domači igrali z navadnimi. Gostje so tudi drugo igro dobili (13:0).

Pri gostih je treba še posebej omeniti dva najboljša lojalca v državi Petroviča in Loboda. Od domačih se je po-

sežno odlikoval Legiša. Ostali domačini so se trudili, pozna pa se jim pomanjkanje rutine, saj sta bila do sedaj v Novem mestu samo dva turnirja. Novo igrišče Novoteksa je bilo zares odlično pripravljeno.

V predtekmični igri igralci Novoteksa prebrčljivo prenašali novoteksa in rezultat 13:0. Odlikoval se je posebno igralec Novoteksa Slak.

21. avgusta se prične ženski del balinarske lige za Novo mesto. Zanj se je prijavilo šest moštvev, in sicer: Zeleznicar, Pionir, Novoteks, Poštar, ONZ in Vojni odsek. Zmagovalec bo zastopal novomeški okraj v republiški balinarski ligi. (en)

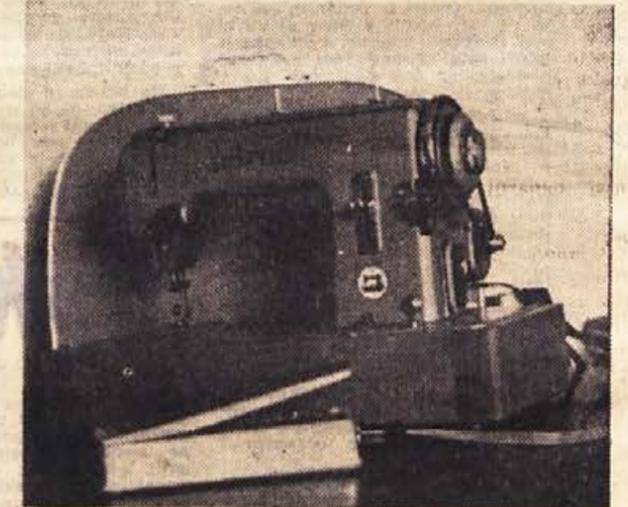
Od Metlike do Starega trga: 3 dni!

Pet metliških mladincev se je pred dnevi odpravilo s čolni, ki so jih sami naredili pozimi in spomladi, po Kolpi navzgor. V treh dneh so prišli do Starega trga, nato pa so se vrnili domov. Prijetno potovanje je trajalo pet dni.

Vodijo Celjani!

V prejšnjem kolu športne napovedi se je najbolje odrezal zastopnik Celjskega tednika, ki je pravilno napovedal kar 11 izidov. Celjani so v generalni razvrstitvi točko pred Dolenjskim listom, ki je napovedal »samo« 10 pravih izidov. - Vrtni red je: Celjski tednik 177, Dolenjski list 176, Glas 167, Večer 166, RTV Ljubljana 157, Polet 155, TT 154, Delo 152, Ljubljanski dnevnik 151 in Slovenski Jadrin 142 zadelcev.

V naslednjem kolu bo zastopnik Dolenjskega lista Silvo Jerman (17), gradbeni tehnik iz Novega mesta, ki redno obiskuje vse športne prireditve in navija za nogometne Partizane. Takole je napovedal izide: 1, 0, 1, 2, 2, 1, 0, 2, 1, 1, 1, 1, 0, 1, 1.

Najnoviji izdelek tovarne šivalnih strojev »MIRNA« v Mirni na Dolenjskem: prenosni šivalni stroj, v celoti izdelan doma. Prav lahko bi mu rekli tudi »potovalni šivalni namizni stroj«, saj je tako priročen in praktičen, da se človeku takoj prikupi. Novi stroj podjetje tudi že izvaja, sproti pa prodajo tudi na domačem trgu vse, kar izdelava. Kolektiv »MIRNE« čestitamo za novo proizvodno zmago!

Začaran krog

Sadje, vsepovsod sadje, sadje, sadje... Na tisoče in tisoče kosov, košar, vrec in zabojev sadja okrog domačij in pri stiskalnicah pod skednji, na tleh po sadovnjakih in še na drevju...

»Nihče ga ne odkupuje...« tožijo kmetje.

»Preveč zahtevajo za slabo robo!« odgovarjajo zadržano.

Sadje pa stoji, čaka in gnije. Posebno v odročnih krajih, kjer zadržuje že tako ali tako nerade odkupujejo resda bolj poredke tržne viške.

Bilo je pred dnevi na Studencu. V trgovini so zbrali 1000 kg lepih jabolč in kakih 500 kg hrušk. Kupcu iz Novega mesta kljub nizki ceni - 16 din za kilogram - jabolka niso bila všeč. Na Bučki je trgovina en sam dan odkupovala fižol. Potem se je ustavilo. »Ne odkupujemo več, ne gre«, so povedali kmetom, ki bi se radi prinesle fižola, jabolč, hrušk, sliv in vsega drugega, saj je letos

bogato rodilo.

»Ne gre...« so rekli v trgovini. V Sevnici, le nekaj kilometrov od Studenca in Bučke, pa stane kilogram jabolč 60 dinarjev in še težko jih dobiš. Na trgu ni paradižnika, ne fižola, ne drugega sočivja. »Ne gre in ne gre v redu s to našo trgovino!« se upravičeno jeze gospodinje. Trgovina nosi pečat svoje nesposobnosti letos tako kot lani in predlanskim in še predlanskim...

Zadržuje se izgovarjajo: »Kmet hoče prodati vse mimo nas. Ko ob dobri letini sam ne najde kupca, pride k nam: 'Odkupite!' Vidi in pozna nas samo v sili! Naj proda še zdaj sam, ko je robe povsod dovolj! Pa še tole: za svoje pridelke zahteva najvišjo ceno in noče priznati, da ima včasih slabo sadje, okuženo po škrlupu ali kaparju. Za robo, ki ni sposobna za trg, hoče tako ceno, kot jo ima najboljša blago!«

Kmetje tožijo: »Nihče ne odkupuje blaga, nihče več

ga ne zbira. Včasih je za druga odkupila vsako jajce in vsak kilogram sadja, zdaj se za to ne zmeni nihče več... Zadruga hoče pri vsaki malenkosti preveč zaslužiti, zato se z drobnarijami ne peča. Mi pa tudi od teh drobnarij živimo...«

Začaran krog?

Menda ne. Rešitev je na dlani: pogodbeni proizvodnja, dogovor z zadrugo, ne samo za setev in žetev pšenice ali za pitanje živine! Pogodba za odkup pridelkov, ki pa jo je treba skleniti pravočasno, ne šele tedaj, ko ostaja na tisoče kosov sadja pod kozolci...

V popoldanski vročini Metlike skoraj izumre. Večina Metličanov odide na kopašče ob Kolpi. Temperatura vode je bila v najbolj toplih dnevih tudi 30 stopinj C. Pri kopališču so postavili svoje šotore taborniki iz Sevnice. Imeli so lepo vreme.

Pri 36 stopinjah: promet stop!

V nedeljo, 6. avgusta je bilo na železniški postaji v Zidanem mostu 36 stopinj vročine. Prvi železniški tir se je od vročine precej zvil, tako da je bil prevoz nekaj ur nemogoč.

S. Skočir

Drobiž iz Kostanjevice

Letos bo izredno dobra letina za hmelj. Samo na kostanjeviškem področju ga bodo pridelali okoli dvajset ton. Prejšnjo sredo so ga začeli obirati. Mnogi obiralci se je zagnala v hmeljske nasade. Prav lepo je videti pisane fantove in deklet, ki pridno delajo in se živahno pogovarjajo. Smeh se razlega

preko polj, mladostna razigranost in pesem spremljajo delo, ki je povsem novo za to pokrajino. Kostanjeviška kmetijska zadruga bo imela letos velike težave s spravilom pridelka, ker ji bo zelo primanjkovalo prostora za skladiščenje.

Komaj dva meseca je, odkar so v Kostanjevici odprli novo gostišče »Pod Gorjanci«. Restavracijski prostori so zelo lepo urejeni in imajo okoli tri sto sedežev. Za zdaj je gostišče kar dobro obiskano. V njem se hranijo vsi udeleženci mednarodnega kiperskega simpozija »ZIVA OBLIKA« s člani svojih družin. Tu so se hranile tudi nekatere taborniške skupine ter skupina geodetov, ki so opravljali meritve ob Krki. Hrana v restavraciji je dobra, postrežba solidna, cene pa niso pretirane.

Pretekli četrtek je bilo v restavracijskih pro-

storih predavanje o lepota naših krajev. Predavanje so spremljali številni barvni posnetki, ki so udeležence simpozija, katerim je bilo predavanje namenjeno, zelo navdušili. Nepozabne so slike splitskih večerov, posnetki Črne gore, Buđve in Boke, lepote našega morja in jezera. Te dni bo novo predavanje z barvnimi filmi. Predaval bo znani etnograf BOZO RACIĆ. Poleg diafilmov bo razstavil tudi kolekcijo najlepših etnografskih primerkov, ki naj pokažejo vso pestrost naše narodne kulture. Tudi to predavanje je posvečeno udeležencem simpozija, katerim želimo natančno prikazati lepote in znamenitosti naše domovine. Na predavanje vabimo tudi kostanjeviško prebivalstvo. Vstopnine ne bo.

Obnovljeno postajališče v Loki

Med zadnjo vojno so na železnici iz Zidanega mostu proti Zagrebu položili drugi tir. Na postajališču v Loki so tračnice komaj 2 m od stavbe, kar je proti predpisom in nevarno za osebni promet.

Za letos je bila predvidena gradnja novega postajališča, od katerega bi bil najbližji tir oddaljen 8 metrov, kar bi ustrezalo predpisom. Zaradi pomanjkanja sredstev niso začeli graditi, obnovili pa so staro postajališče. Dobilo je lepšo podobo, kar ugodno vpliva na potnike, ki imajo od tam možnost obiskati planinske postojanke na Velikem Kozjem in Lisel.

S. Skočir

NAS OBISK

NUDIMO CENENO, IZDATNO HRANO

Upravnika obrata družbene prehrane v Vidmu-Krškem Slavka Pieterskega smo našli v njegovi pisarni, kjer je ravnokar zaključeval enodnevni obračun Z njegovega obraza smo razbrali, da je zadovoljen. Hoteli smo ga obiskati v kovčico vprašanj.

pa nas je prehitel. Zivahno je pričel pripovedovati o delu obrata:

»Ustanovitelj obrata je stanovajska skupnost. Z enomesečnim preizkusnim obratovanjem smo pričeli 15. maja letos. Takrat smo imeli naročil za 270 obrokov enolončnice. To število se je do danes povzpelo na 700, razen tega pa imamo na hrani 40 abonentov za kosila in večerje. Naj omenim, da pripravljamo predvsem izdatno in visokokalorično hrano. Prav zaradi tega se ljudje z zaupanjem poslužujejo našega obrata. Kalorična vrednost enolončnice je 1000 kalorij in stane 70 dinarjev, kosti stane 150, večerja 80

dinarjev, njuna kalorična vrednost pa znaša 3500 kalorij.

— Iz vaših podatkov je razvidno, da je bil obrat družbene prehrane v Vidmu-Krškem prepotreben. Vendar menimo, da bi moral glede na število zaposlenih (teb je na območju mesta okoli 3 tisoč) imeti znatno večjo kapaciteto. Kaj pravite na to?

»Vsekakor je treba upoštevati da se uslužbenci iz ustanov, zavodov in nekaterih podjetij oskrbujejo z malicami v svojih bifejih. Nujno bi bilo misliti, da bi se v Krškem preuredil prostor za izdajanje hrane. Sedež našega obrata je na Vidmu in je za prebivalce desnega brega zelo od rok. Prepričan sem, da bi se s tem število abonentov znatno povečalo in tudi ljudem bi ustregli

— Ali so trenutno kakšne težave v vašem obratu?

»Smo v denarni stiski. Obrat še ni prejel nobenih denarnih sredstev za najnujnejše obratovanje, čeravno nam je bilo to obljubljeno. Tudi s cenami kosil in večerij ne krijemo režijskih stroškov, saj znašajo dnevno 14 tisoč dinarjev, čistejša dobička pa imamo okoli 1 tisoč dinarjev. Kljub vsemu pa vedro gledam na nadaljnji razvoj našega obrata, saj služi le prebivalstvu. D. Kastelic

Elektrika v Hrastku, Brezju, Planini, Premagovcih in v okolici!

Elektrifikacijski odbor Hrastek-Brezje bo slavil v nedeljo pomembno delovno zmago. Tega dne bo otvoritev elektrike v gorjanskih vaseh Dol, Hrastek, Brlog, Brezje, Planina, Gradec, Brezovce, Premagovci in Trebelnik. Glavni pobudnik za elektrifikacijo teh vasi je bila organizacija SZDL v Brezju, ki je elektrifikacijskemu odboru veliko pomagala. Pomagali pa so tudi vaščani, saj so samji opravi-

vili vsa težaška dela in prispevali drogove. Zato bo nedeljsko slavje v Brezju še pomembnejše. Ljudje so te dni obnovili pot do vasi.

Partizanski Gorjanci nas vabijo! Udeležimo se otvoritve elektrike v Brezju, od koder je krasen razgled na prostrano Krško polje. Na velikem ljudskem rajanju bodo na raznju pekli jagnjeta in odojke in točili pristna gorjanska vina.

D. K.

Kaj je novega na Bizeljskem

Poravnalni svet pri krajevnem odboru na Bizeljskem je od ustanovitve pomiril že veliko ljudi, ki so iskali pri njem pomoč. V zadnjem času so se ljudje navadili, da za vsako, tudi neznatno stvar prinašajo pred poravnalni svet. Ker so člani tega sveta večinoma kmetje in zaposleni ljudje, se ne morejo sestajati tako pogosto, često morajo rešiti 15 zadev na mesec in več, na drugi strani pa izgubljajo delovni čas. Zato so uvedli za rešitev vsake prijave manjši denarni prispevek. Na krajevnem uradu na Bizeljskem zatrjujejo, da je odletel število prijav, ki jih ljudje predložijo poravnalnemu svetu znatno manjše. Zadnji mesec so jih imeli samo 8.

Močan vihar z dežjem in točo, ki je pred tedni predjaval širok pas Dolenjske, je poškodoval tudi bizeljske vinograde in polja. Tistikrat je imel krajevni urad na Bizeljskem veliko strank ljud-

je so prijavili škodo, na srečo pa imajo kolektivno zavarovane vinograde.

Kmetijska zadruga na Bizeljskem odkupuje sadje tudi od zasebnikov, vendar znatno ceneje, kot je sadje vredno. To povzroča med ljudmi negotovanje, saj je 5 oziroma 10 dinarjev za ki-

logram jabolk ali hrušk res premalo.

Vsako sredo je na Bizeljskem živinski semenj. Zadnji teden je bilo naprodaj več parov volov, krav in telčkov pa tudi svinj. Na Bizeljskem prodajajo govedo tudi hrvaški kmetje iz obotelskih vasi.

Malkovec je proslavljaj

4. julija je bilo na Malkovcu slavje, ki ga je pripravila tržiška organizacija ZB. Vaščani pa so sklenili, da bodo še posebej proslavili 20-letnico revolucije. Letos bo tudi 19 let, kar so Italijani požgali Malkovec. — V nedeljo, 6. avgusta, je bilo spet slavje pred spomenikom. Po kulturni prireditvi, ki jo je pripravil Leon Močan, so ljudje odšli v zadržno klet. Udeleženci so se zabavali pozno v noč.

Na malkovškem spomeniku — vas so Italijani požgali 2. avgusta 1942 — je vklesan

njih 52 imen padlih borcev, na Prijateljevi hiši pa je plošča z imeni prvih sedmih talcev iz tega kraja. V Malkovcu skoraj ni hiše, ki ne bi bila dala eno ali dve žrtvi. Zato ljudje cenijo svobodo in napredek, krasijo spomenik padlih in tudi s svojim delom dokazujejo, da je danes res vse drugače, kot je bilo pred dvajsetimi leti, čeprav so že takrat spregovorili vsi kot eden in odšli v partizane.

Malkovec slovi po dobri vinski kapljici. Žal je že dve leti zaradi pezebe in toče pridelek slab. Letos se obeta dobra letina. Če bo po sreči, pravijo kmetovalci, bo letošnja jesen bolj vesela, kot so bile doslej.

To in ono iz Metlike

Izvršni odbor občinskega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva je na zadnji seji predelaval sklepe zadnje občinske konference in ugotovil, da so nekatere uresničili, drugih pa ne. Pokazalo se je, da niso vse krajevne organizacije dovolj delavne, posebno metliška je precej pasivna, čeprav bi organizacija v mestu imela največ dela pri reševanju različnih vprašanj. Tako so bili na konferenci zena pozimi sproženi različni problemi, kakor pralnica, otroški vrt, trgovina z zelenjavo, a je bilo do danes glede tega zelo malo storjenega. Tudi krajevna organizacija Socialistične zveze je kriva za takšno stanje.

O klubu mladih proizvajalcev tovarne »Beti« smo že pisali, da je zelo delaven. To potrjuje tudi petkovo predavanje o družbenem in delavskem upravljanju ter nalogah političnih organizacij pri upravljanju. — Predaval je upravnik Ljudske univerze tovarniš Ivan Zele.

Mladinski aktiv tovarne »Beti« je organiziral izlet na Mirno goro. Udeležilo se ga je 40 mladincev.

Pomanjkanje kadrov: nedavna seja zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Metlika je bila posvečena razpravi o kadrih in stanju v gospodarskih organizacijah ob uveljavljanju novih gospodarskih predpisov. — Kadrovsko vprašanje je zelo pomembno in pereče. Zelo težko dobimo strokovni in vodstveni kader za gospodarske organizacije od drugod, zato smo v glavnem prisiljeni, da rešujemo kadrovske politično znotraj-komune, ker se vedno niso kadri ponekod pravilno razporejeni. Posebno težaven je položaj v manjših obrtnih podjetjih, tovarni »Beti« in LPP Metlika; vendar se bo pri zadnjih dveh starje v kratkem času uredilo.

Zaradi uveljavljanja novih gospodarskih predpisov bi bilo potrebno odstopiti od gradnje devetstanovjskega bloka, ker so se sredstva investicijskega sklada zmanjšala. Ravno tako trenutno ni na razpolago sredstev za gradnjo šole v Podzem-

lju in ureditev šole v Metliki. Krajevni samoprispevek je bil v Metliki razmeroma slabo realiziran.

Asfaltiranje ceste. — Mladinska delovna brigada je zelo veliko naredila, čeprav je bilo malo delovnih dni, kot je bilo predvidenih in jo je oviral dež. Uredila je tri parke in pripravila vse potrebno za asfaltiranje pločnikov. Prvih 80 metrov pa je tudi asfaltirala. Vrednost opravljenega dela je nekaj nad dva milijona dinarjev. Toda čeprav je bilo v prvi polovici avgusta lepo, je asfaltiranje pločnikov zelo počasno napredovalo in ne moremo upati, da bi bili pločniki letos asfaltirani, zlasti če upoštevamo, da ne bo vseskozi lepo vreme.

Na zadnje seje sindikalnega sveta so bili pred dnevi povabjeni tudi direktorji in računovodje gospodarskih organizacij. Obravnavali so v prvi vrsti sestavo pravilnika o delitvi čistega dohodka ter pravilnika o delitvi osebnega dohodka.

Nato so razpravljali o političnih obnih zborih sindikalnih podružnic, bodočih nalogah reorganizaciji nekaterih podružnic ter imenovalni komisije, ki jih doslej še niso imeli. Na seji so prisostvovali predsednik okrajnega sindikalnega sveta tovarniš Kebe, predsednik združenja knjigovodij tovarniš Svet, šef oddelka za gospodarstvo in sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov.

Nekaj kratkih z Rake

Stiristanovanjska hiša za učiteljsvo bo do jeseni dograjena. S tem bo dokončno rešeno dosedanje pereče vprašanje stanovanj za prosvetne delavce.

Solski vrt je vzorno urejen. Nedavno so okoli njega napravili novo ograjo. Člani društva prijateljev mladine so na vrtu zgradili novo toplo gredo za sadike.

Aktiv mladih združnikov je zasadil 10 arov črnega ribeza in ga tudi v času šolskih počitnic lepo oskrbuje.

Kmetijska zadruga je obnovila hektar breskovega nasada. Breskve so letos obrodile, saj so dosegle povprečen hektarski donos 22.000 kilogramov. Na področju Ra-

ke je sedaj že 5 ha breskovihi nasadov.

Otroško igrišče, ki je hkrati šolsko telovadnico, je z znatno pomočjo DPM dograjeno. Le žal, da je ob vsakem dežju pod vodo zaradi slabega vzdrževanja kanalizacije.

D. K.

Krka je novarn

Karel Znidaršič iz Ljubljane se je 9. avgusta kopal v Krki pri Kromovem. Ko je skočil v vodo, so sprva mislili, da plava pri dnu. Čez dobrih pet minut pa so Znidaršiča mrtvega potegnili na obalo. Kopalca najbrž ni poznal zahrbne Krke, ki je že večkrat premagala manikatarega nevednega obiskovalca.

Novomeška kronika

Pohvaliti je treba prizadevnost in iznajdljivost novomeške DROGERIJE, ki oskrbuje številne ljubitelje fotografije umetnosti s potrebnimi priborom in s filmi. Te dni je dobila novo pošiljko odličnih japonskih fotoaparatur z najboljšimi optikami; aparati so izdelani vestno in z znano japonsko natančnostjo. Usnjene torbice, svetlomeri in drugi pripomočki — vse je vredno ogleda; zdi se nam, da so tudi cene za tako kvalitetno blago primerne.

Naše trgovine se vedno ne nabavljajo blaga tako, da ga ne bi zmanjkalo. Tako sredi najhujše vročine ni bilo dobrih v našem mestu kopalnih oblek, pred sezono ni bilo ženskih čevljev-natikač, otroških kratkih nogavic, zdaj v dobi sadja ni mešanikov (mikserjev) itd. Tovarne, ki te stvari izdelujejo, v časopisih ponujajo svoje izdelke, trgovci pa je pravočasno ne nabavijo. Doklej bo to?

V ponedeljek so delavci mestnega podjetja Komunala spet pognali v zrak vodne curke vodnjaka na Glavnem trgu in voda v njem prijetno zubori. Paziti pa bi bilo treba, da ne bodo otroci in neznanji zlikovci ponovno metali vanj odpadkov in smeti.

Za drugi mesec urejujejo prostoro novomeške študijske knjižnice. Za skladišče bodo pripravili klet. Knjižnica dobiva vsak dan nove tiske, obiskov pa je zlasti v zimskih mesecih veliko. Medtem ko si je lani od 1. januarja do 31. junija izposodilo knjige 3725 obiskovalcev, je študijsko knjižnico obiskalo letos v istem

razdobju kar 6014 ljudi. Povečanje gre na račun nove čitalnice, ki so jo odprli proti koncu lanskega leta.

Študijska knjižnica v Novem mestu ima v načrtu več razstav. V začetku letošnjega šolskega leta bodo razstavljeni dijaški rokopisni listki iz vse Slovenije, ob prazniku novomeške občine pa bodo prikazali dela z vsebino iz NOB. Drugo leto nameravajo pokazati izbor slovenskih tovarniških listov in del ter rokopise književnika Mirana Jarca.

27. avgusta bodo pionirj-gasilci obiskali partizanski Rog in Bazo 20. Izlet bodo organizirali novomeški gasilci, pohoda pa se bodo udeležili tudi pionirji iz Ursnih sel.

Vsega je bilo dosti na ponedeljkovem živilskem trgu. Tokrat je bilo naprodaj največ paradiznikov po 70-80 din, dobili pa je bilo tudi papriko po 80 din, kumare po 50 din, ohrovti po 40 din, zelje po 30 din, korenje po 20 din, krompir po 20 din, pesu po 50 din, solato po 140 din, breskve po 90 din, fižol po 50 din, grozdje po 150 din, hruške po 50-70 din in orehe po 150 din. Tudi kokoši in piščancev je bilo precej, vendar so zanje preveč zahtevali, tako da niso šli kaj dobro v promet. Jajca so bila tokrat po 23 din.

Gibanje prebivalstva: rodile so: Frančiška Rupnik s Kidričevega trga 5 — dekle, Alojzija Kozlevčar z Glavnega trga 22 — dečka in Roza Zupanc s Prešernovega trga 5 — dečka. Porok ni bilo. Umrl je Jože Grebenšek, upokojenec iz Partizanske 14, star 87 let.

Sevniška kmetijska zadruga ima v Loki obrat. Zemljišče obsega 24 ha travnikov, 10,5 ha hmeljišč in 34 ha gozdov. Obrat je torej živinorejski in hmeljarski. V Loki redijo teleta boštanjke brata, krave molznice pa od tam pošiljajo na obrat v Impoljci, kjer je zadržno pitlišče. Redijo največ 23 glav živine. Dva konja imajo za domača dela. — Delo na obratu so mehanizirali. Imajo dva traktorja, motorno kosilnico in dve škroplilnici — Hmelj pridelujejo že četrto leto. Letošnji pridelek bo kiju. Dolgotrajnemu deževju srednje dober, saj so nasade dobro pognojili in poskropili. V soboto, 12. avgusta, so prišli prvi obiralci. Za obiranje hmelja se je prijavilo 50 domačih in 60 obiralcev iz Medžimurja. Zanje imajo urejena zaslina prenočišča. Računajo, da bodo na 1 ha nabrali 1,5 tone hmelja ali 14,5 tone na celotnem nasadu, kar bi bilo toliko kot lani. Ves hmelj bo odkupilo podjetje Hmezd iz Zalca. Sevnški obrat v Loki vodi novi obratovodja Anton Sinjkovec, kmetijski tehnik, ki je 1. junija letos branil svoj diplomski nalog: Pridelovanje hmelja na območju KZ Sevnica. Srednjo kmetijsko šolo na Grmu je dokončal s prav dobrim uspehom, zdaj pa se je s kolektivom 10 delavcev krepko lotil nalog na svojem področju; v sezoni jim pomaga še 10 dinarjev. — Na sliki: zadnje škropljenje hmelja pred obiranjem.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrek, 17. avgusta - Radigoj Petek, 18. avgusta - Branislav Sobota, 19. avgusta - Ljudevit Nedelja, 20. avgusta - Bernard Ponedeljek, 21. avg. - Ivana Torek, 22. avgusta - Ostrivko Sreda, 23. avgusta - Zdenka

KINO

BREZICE: 18. avgusta ameriški barvni film »Dirka za soncem«, 19. avgusta angleški film »Pot v visoko družbo«, 20. avgusta bolgarski film »Prva ljubezen«, 21. avgusta ameriški film »Mata Hari«.

CRNOVELJ: 20. avgusta italijanski film: »Sofer po sili«, 22. in 23. avgusta nemški film - »Trije iz varieteteja«.

KOSTANJEVICA: 20. avgusta ameriški barvni film »Rarih prokletih«.

METLIKA: 19. in 20. avgusta ameriški barvni film »Trije zagrenjeni«, - 23. avgusta »Kasta Diva«.

MOKRONOG: 19. in 20. avgusta ameriški film »Zbogom orožje«, 23. avgusta francoski film »Carovnice iz Salema«.

NOVO MESTO - KRKA: od 18. do 21. avgusta ameriški barvni film »Zlomljena zvezda«, od 22. do 24. avgusta sovjetski film »Plasč«.

SEMIC: 20. avgusta italijanski film »Lepe, toda revne«.

SEVNICA: 19. in 20. avgusta angleški film »Poplave strahu«, 23. avgusta japonski film »Krov Japonske«.

TREBNJE: 19. in 20. avgusta ameriški barvni film »Gospodična Dow«.

KALOGLASI

MELBROSIN, PREPARAT cvetnega prahu in matičnega mlečka (Gelée Royale), garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod Melbrocoop (Zavod za čebelarstvo - Kal-

127!

Nova pošta v Novem mestu bo končana konec septembra ali prve dni oktobra, montažna dela nove avtomatizirane centrale pa se bodo začela še ta mesec. Kabliranje v mestu je skorajda že zaključeno; dosedanja dela stanejo pribl. 40 milijonov dinarjev, do konca septembra pa bodo položili vse potrebne kable. Montaža centrale v novi stavbi bo trajala pribl. 4 mesece, tako da bomo lahko začeli uporabljati novo krajevno telefonsko omrežje vrojetno še pred koncem leta 1961. To bo odvisno od nadaljnega poteka del in še nekaterih kreditov.

Prvi v zgodovini pošte na Dolenjskem bo zgrajenih letos in prihodnje leto nekaj stanovanj za delavce in uslužbence PTT stroke. Podjetje za PTT promet v Novem mestu in OZSZ bosta začela ta mesec graditi 9-stanovanjski blok v naselju nad Ragovsko cesto.

KOPITARNA v Sevnici bo 15. septembra slovesno proslavila 75-letnico podjetja. Na proslavo se kolektiv že vneto pripravlja. Do 30. junija so v Kopitarni dosegli 60,7% celotnega dohodka za 1961, 50,6% letnega bruto proizvoda in 54,5% plana narodnega dohodka.

Izšlo je »Rešeto«, pa ne leseno, temveč iz papirja! Občinski odbor SZDL v Ribnici na Dol. in tamkajšnja Stanovanjska skupnost ga bosta izdajala po potrebi kot glasnik ribniške komune. Glasilo naj bi postalo tribuna volivcev v komuni.

14. AVGUSTA SEM IZGUBILA

ženško jopico drap barve od Poganc do Novega mesta. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne v upravo lista (905-61).

UGODNO PRODAJAM KOZOLEC

na 8 oken, lahek voz in stavbno parcelo. Naslov v upravi lista (904-61).

PRODAJAM OTROŠKO POSTELJO

z žimnico in železen šteditnik. Cesia herojev 15.

PRODAJAM MOTORNO KOLO

»Jawa« 250 ccm. Pavla Skoda, Kamna gora 24, p. Trebnje.

PRODAJAM A-Z PANJEV

čebel. Franc Hudoklin, Dol. Suhadolc 22, p. Brusnice.

INVALID, STAR 34 let,

želi spoznati pošteno dekle, ki je po poklicu šivilja. Imam nekaj imetja. Ponudbe na upravo lista (903-61).

KUPIM HISO KJERKOLI

na Dolenjskem (do 200.000 din). Franc Zupančič, Liseec 2, p. Dobrič.

KDOBI MI PRISKRBI opremljeno ali neopremljeno sobo

v Novem mestu, dobi lepo nagrado. Naslov v upravi lista (896-61).

ISEM GOSPODINJSKO POMOCNICO

in natakator. Ponudbe na upravo lista pod »Poštena«.

GOSPODINJSKO POMOČNICO,

pridno in pošteno, staro od 18-35 let, sprejme takoj manjša družina v Novem mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Dobro plača«.

NOVO MESTO

Od 7. do 14. avgusta je bilo rojenih 8 dečkov in 10 deklic.

Poročila sta se: Alojz Zoretič, delavec iz Dol. Vrhpolja, in Marija Krhin, delavka iz Sentjerneje, Alojz Može, delavec z Gor. Kamerc, in Olga Mikec, delavka iz Vel. Bučne vasi; Stanislav Bernard, kmetijski tehnik iz Senčurja, in Jožefa Suštaršič, krojačica iz Smolenje vasi; Mihael Premič, kmetijski tehnik iz Skočjana, in Marija Košir, uslužbenka z Broda.

Umrla so: Jože Rus, kmet iz Bojdraza, star 54 let; Jože Pretnar, elektrimonter iz Ljubljane, star 51 let; Ana Ucmnar, delavka iz Vel. Ceroveca, stara 34 let.

Iz novomeške narodnimisce

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Angela Eršte s Sred. Grčevca - dečka; Stefka Čučelič iz Regerče vasi - deklico; Martina Tušin iz Gaberja - deklico; Kristina Brodarič iz Rosanice - deklico; Tončka Gazvoda iz Jugovca - dečka; Anica Mavhar iz Kočevja - deklico; Marija Kotar iz Skovca - deklico; Vekoslava Bobič iz Crnomlja - dečka; Marija Hočvar iz Dragomlje vasi - dečka; Marija Strmoile iz Trstenjka - dečka; Tončka Hudoklin iz Gor. Stare vasi - dečka; Antonija Ivanetič iz Oskorbnice - dečka; Francka Koracin z Vrha - dečka; Antonija Lukše s Potovrha - dečka; Franciska Penco z Malega Slatnika - dečka; Jožefa Zupančič iz Zdinje vasi - dečka; Mihaela Kozoglav iz Sertjovšta - dečka; Marica Sušter iz

POMAGAJTE!

Direktorjem, računovodjem in blagajnikom gospodarskih organizacij, združenim v ustanov v okraju sporočamo, da terja tiskarna »DELO« iz Ljubljane od uprave našega lista nekaj nad 2.729.000 dinarjev (za tisk Dolenjskega lista v preteklih mesecih). Zapadlih računov tiskarni žal ne moremo sproti plačevati, ker dolgujejo gospodarske organizacije, ObLO, ustanove in KZ v okraju s 1. VIII. 1961 Dolenjskemu listu 3.226.420 din za objavljene reklamne oglase, 449.380 din za male oglase in 500.000 din za reportaže in drugo reklamo. Da ne bi začasno ustavili izdajanja domačega tednika (trenutna naklada: 17.000 izvodov na teden), prosimo podjetja, ustanove in KZ, da nam takoj poravnajo zapadle račune! Dolenjski list v poletnih mesecih nima dohodkov iz naročnine, tiskarni pa moramo nujno poravnati znatne dolžave!

14. AVGUSTA SEM IZGUBILA

ženško jopico drap barve od Poganc do Novega mesta. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne v upravo lista (905-61).

GELÉE ROYALE

- matični mleček, garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod Zavoda za čebelarstvo, dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki pripravata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

OBVESTILA

MLINAR KOVACIC v Novem mestu obvešča vse dobavitelje žit, da mlin ne bo obratoval od 1. 9. do 1. 10. 1961 zaradi vojskih vaj, rednih letnih dopustov in popravil mlina. Prosimo, da stranke to upoštevajo. Franc Kovačič, mlinar. Novo mesto.

DRUŠTVO KNJIGOVODIJ V NOVEM MESTU

obvešča, da je pričetek začetniškega knjigovodskega tečaja 15. 9. 1961 ob 15. uri v dvorani tovarne Novoles v Novem mestu, Ragovska cesta. Prijave pošljite najkasneje do 10. septembra 1961.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Sentjerneje - dve deklici; Amalija Goršek iz Cragatufa - deklico; Jožica Glazer z Vel. Slatnika - dečka; Marija Blatnik iz Ledče vasi - dečka; Pavla Vide iz Dol. Stare vasi - deklico; Amalija Zakrajšek z Vrha - deklico; Marija Rada-Terezija Salihar z Dolža - dečka; Franciška Kobe z Dobindola - dečka; Franciška Božič iz Vel. Poljubna - dečka.

Kostanjevičani!

V Kostanjevici bo danes, 17. avgusta, ob 20.30 v Domu kulture predaval znani slovenski etnograf in Trdinov nagradenec Božo Račič-Kume. Predavanje pod naslovom »Kostanjeviška okolica in njene folklorne zanimivosti iz polpretekle dobe«, bo zelo zanimivo, namenjeno pa je udeležencem mednarodnega simpozija kitarjev in vsemu prebivalstvu. Božo Račič bo ob tej priložnosti pokazal več barvnih filmskih posnetkov pa tudi vzorce vezenin, tkanin in pisanic. Vstopnine ni. Vabljeni!

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Srečko Košič, sin uslužbenca iz Mozija, je padel z drevesa in si poškodoval desno roko. Olgo Potočar, hčerko kmeta z Dol. Kamence, je v roko pičila žuželka. Pero Lutkar, delavec iz Uršnih sel, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Zvonka Čučelič, sina hlevarja s Poganc, je podri avtomobil. Anton Tekavec, sin kmeta iz Kočevja, je padel pod voz in si poškodoval desno roko. Anton Zupančič, upokojenec z Rihpovca, je padel s hruske in si poškodoval levo nogo. Janez Sekula, upokojenec iz Regrče vasi, se je opeknel z gorčicim benoinom. Antona Krca, sina posestnika iz Dol. Maharovca, je pri prečkanju ceste podri avtomobil in mu poškodoval nogi.

Ni poznai dovoljene hitrosti

V nedeljo dopoldne je po nadvozu avtomobilske ceste pri Kronovem vozli osebni avtomobil S-20468. Sofer Stanislav Kranjec iz Ljubljane ni poznal dovoljene hitrosti, kar ga je precej veljalo. Vozilo je zdrselo po štiri metre visokem nasipu in se prevrnilo. Od petih potnikov so bili poškodovani trije, popravilo avtomobila pa bo veljalo 250 tisoč dinarjev.

Železničarja je povozil vlak

11. avgusta ponoči je vlak povozil Stanislava Gliho, železničarja iz Kalnega potoka pri Trebnju. Gliha se je mudil na postajališču v Stefanu, smrt pa ga je doletela le nekaj metrov stran. Domnevajo, da je bil ponesrečenec precej vinjen.

Tram mu je padel na glavo

13. avgusta dopoldne so na gradbišču iskričnega obrata v Brslinu postavljali strešno konstrukcijo. Tesar Ivan Tisu iz Gradca je delal pod mestom, kjer so vlekli trame. Zaradi nepazljivosti je delavec s strehe zdrčel nepravilni tram in pod seboj pokopal tesarja, da je kmalu zatem umrl.

Vsak četrtek tudi v vašem domu: Dolenjski list!

Prehuda kazen za poizkus nepoštenega delanja

Jutri letošnjega praznika dneva vstaje slovenskega ljudstva je bilo izredno lepo in sončno. Stevilni Belokranjci so se že v zgodnjih jutranjih urah odpravili z osebnimi avtomobili, avtobusi in kamioni iz Crnomlja proti Sevnici in Crnomljicam ter dalje proti Žužemburku na osrednjo proslavo v novomeškem okraju.

Dva rudarja pa sta to jutro zajahala svoja železna konjička ter usmerila vozili iz Kanitarice proti Dobilcam. Oba sta imela na krmilu obeseni aktovki z nesano vsebino. Opatovalec bi ugibal: morda imata pred seboj dolgo pot in sta se oskrbela z okrepilom, morda imata kako darilo za znanec, morda? Vse drugo bi si clovek mislil, le tiste vsebine ne, ki je bila v resnici v aktovkah.

Po nekaj sto metrih vožnje sta »izletnika« zavila na desno, odločila in shranila koleci pri občestni hiši ter usmerila korake po gozdni poti do bližnjega brega Dobilčice. Se nekaj korakov po bregu gor in dol - doletela sta primeren prostor za njuno akcijo. Gošča ob bregu je bila primerna, dostop do vode pa tudi.

Začela sta odpirati aktovki. Pa ne, da bi se že odločila za malo? Saj sta vendar komaj prišla! Vsebino sta imela zavito kar v časopisni papir. Jela sta razmotavati skrivnostne paketiče. Ker sta bila mah in trava vlažna, je bila pripomba enega umestna: »Položi na suho mesto, da se ne bo zmohlot!« Ko so bili paketi razmotani, so se po kamenju razsule - patrone razstreliva.

Bilo je varnostno razstrelivo kamnikiti, kakršnega uporabljajo v premogovnikih za drobenjenje sten premogovnih slojev. Iz patron so strelili konci vžigalne vrvice, kar je pomenilo, da so patrone že adjustirane z vžigalnimi kapticami in pripravljene za vžig.

(Starejši rudar - brigadir na širokočelnem odkopnem delovišču je istočasno izprašan strellec in sme samostojno manipulirati z strelnim materialom in odstreljevati delovišče.

Izmenški strellec mu je na delovišču po njegovem naročilu adjustral določeno število patron, brigadir pa ni vseh uporabil in namesto da bi ostanek vrnil v skladišče ga je spravil v žep ter ga odnesel iz jame. Grob prekrskel! - Nevreden dobrega brigadirja!

Na bregu Dobilčice je torej ta dan ležal kupaček deloma adjustiranih, deloma še ne adjustiranih patron, katerih skupna vrednost je znašala okoli 1500 dinarjev. Iz patron strelče konce vžigalnih vrvic je še bilo potrebno odrezati in tako strajšali na minimalno dolžino. Tudi odrezane primerne veje z izraščki na koncih so ležale pripravljene in akcija se je pričelal »Crna ribica« sta namreč nameravala napolniti si aktovki z ribami.

Nekoliko sta se oddaljila drug od drugega in starejši je prižgal vrvice, katere jedro je takoj zagorelo. Slednji je postopal počasi, čeprav se poprej ni prepričal, kako globoko je vžigalna kaptica vrinjena v patrono razstreliva in koliko je vrvice sploh dolga. Se pogled okoli sebe, če je vse varno - in - Bumm...!

Dim, ki je objel mesto, in njegovo stokanje je opozorilo tovariša, da se je pripetilo nekaj nepričakovanega. Z urnimi koraki se je pognal do krvavečega prijatelja. Pogled je bil strašen. Rudarji je eksplozija odtrgala desnico v zapustju ter mu ranila stegno.

Kaj sedaj? Odpravila sta se proti domu. Le izredni telesni sili ponesrečenega je pripisati, da je močno poškodovan lahko in je z robocem obvezan stopal poleg tovarišarja, ki je vodil obe koleci proti domu.

Toda s kakšnim izgovorom iti domov, v bolnišnico? - Kako pojasniti nesrečo radovednežem? Odločila sta se: »Najina čast ne sme trpeti. Ne smeva priznati resničnega namena ter s tem delantaj!«

Zato sta si izmislila tole zgodbičico: »Ta dar, sva se namenila v gozd nabirat gobe - histicke,

RAZPIS ŠTIPENDIJ OZSZ

KOMISIJA ZA USLUŽBENSKE ZADEVE PRI OKRAJNEM ZAVODU ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V NOVEM MESTU

razpisuje naslednje štipendije:

1. eno štipendijo za pravno fakulteto
2. štiri štipendije za ekonomsko sred. šolo

Pogoji: pri izbiri štipendistov imajo prednost slušatelji višjih letnikov oziroma dijaki višjih razredov. Prošnje za štipendije naslovite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje, Novo mesto, in jih oddajte najkasneje do 30. avgusta 1961.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

KOMISIJA ZA USLUŽBENSKE ZADEVE PRI OKRAJNEM ZAVODU ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V NOVEM MESTU

razpisuje delovno mesto

USLUŽBENCA I. vrste

z dovršeno pravno fakulteto in dveletno prakso v pravni službi.

Stanovanje zagotovljeno v juliju 1962.

Pravilno kolkovane prošnje z opisom strokovne prakse in življenjepisom pošljite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu najkasneje do 30. avgusta 1961.

IZSILJEVANJE Z OROŽJEM

Ferdinand (31 let), Vinko (16), Rudi ml. (27), Rudi st. (49) in Marijan (22) - vsi s priimkom Brajdič - ter 30-letni Albin Kovarič so zaposleni pri KGP v Novem mestu in delajo cesto pri turistični postojanki Miklavž na Gorjančih.

1. avgusta, okrog sedmih zvečer, se jim je zahtelo plačati in so vsi po vrsti odšli k Miklavžu, kjer je oskrbnika Ignaca Hudoklina nadomestovala 63-letna Antonija Vodeničar iz Cerovega loga. Ko so delavci cigani - naročili liter vina na up (oziroma so trdili, da plačajo plača Kopicne od godnega obrata), Vodeničarjeva še ni mogla slutiti. Kako se bo pjančevanje nadaljevalo. Res se je sprva upirala, vendar so vino le dobili. Toda kasneje so zahtevali še in še. Hoteli so pivo. Vse na up.

Poplji so že 10 litrov vina. Tedaj je Vodeničarjeva odšla proti stopnicam, da bi se umaknila, oziroma da bi koga prikljicala na pomoč. V trenutku je bil za njo Rudi Brajdič, jo zaustavil, potegnil revolver in zagrozil, da mora dati piti.

Zatem je še dvakrat ustrelil, na srečo v zrak. Marijan Brajdič je medtem hotel vioniti v oskrbnikovo sobo, vendar se ni posrečilo.

Vsa prestrašena in zbega, je Vodeničarjeva nosila na tla, kar so zahtevali. Vse morala dati še 1500 dinarjev. Ko so vsi že do napili, so izsilili litrov vina in pol odveklil pod sotone poskušala ugovar, posmehom namizje pisajo lahko tudi se mo, če se je tebi ne. Na koncu je bilo kole: poplji 10 litrov vina, 25 litrov jedi - 10 kg kruha, predsedaja, poplji dve bili večjo pletenko, kar 14.930 dinarjev. Kdo bo to plačal?

V zadnjem času je bilo nemalo takih primerov. Ali bomo se dolgo govorili o teh problemih? Premalo je, če samo ugotovimo, da je vprašanje ciganov včasih precej pereče - Upamo, da bodo pristojni organi predrzne izsiljevalce primerno kaznovali.

Omenjena pripovedka pa ni prepričala. Koplčiči so se jela številna protislovia, ki so pokazala, da izjavi ništa resnični, ampak sta celo močno nepošteri v družini ponesrečenega sploh ni bilo nesoglasja, v kolektivku pa ni nihče črtil in zapostavljal, prav nasprotno! V aktovkah sploh ni bilo sledu o lističkah, čeprav ih je bilo te-

DOLENJSKI LIST

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu

Izdajateljski svet: Milan Baškovič, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič, Viktor Zupančič, Tone Gošnik

Urejuje uredniški odbor: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakepec, Drago Kastelic, Jože Primc in Ivan Zoran

Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din, četrtletna 225 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo: 1800 din - Tekoči račun pri podružnici Narodne banke v Novem mestu: 606-11/3-24 - Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Glavni trg 3 (vход iz Dillančeve ulice) - Poštni predal: Novo mesto 33 - Telefon uredništva in uprave: štev. 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tiska Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani